

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkitys sosiaalisiin taitoihin ja tunne- taitoihin nuorten kokemana

Emilia Perälä

Opinnäytetyö
Joulukuu 2020
Sosiaali- ja terveysala
Sosionomi (AMK)

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu
JAMK University of Applied Sciences

Tekijä(t) Perälä, Emilia	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Joulukuu 2020
	Sivumäärä 45	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkitys sosiaalisiin taitoihin ja tunnetaitoihin nuorten kokemana		
Tutkinto-ohjelma Sosionomi (AMK)		
Työn ohjaaja(t) Asta Suomi, Sanna Peltola		
Toimeksiantaja(t) Toiska		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheen taustalla oli tekijän oma mielenkiinto lastensuojelua ja eläinavusteisia menetelmiä kohtaan sekä toimeksiantajana toimineen lastensuojeluyksikkö Toiskan esittämä toive tutkimuksen näkökulmasta. Tarkoituksena oli lisätä tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta sekä selvittää Toiskassa asuvien nuorten kokemuksia ja mielipiteitä aiheesta. Tavoitteeksi muodostui sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuoma merkitys erityisesti nuorten sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen näkökulmista.</p> <p>Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen, ja tutkimusmenetelminä käytettiin havainnointia ja haastattelua. Tutkimuspäivät ajoittuivat vuoden 2020 heinä- ja elokuulle. Tutkimukseen osallistui kolme nuorta, joita jokaista tutkija tapasi kolmena eri kertana tulosten laadun varmistamiseksi.</p> <p>Tulokset osoittivat, että sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on ollut myönteinen merkitys tutkimukseen osallistuneiden nuorten sosiaalisille taidoille sekä tunnetaidoille. Tulosten mukaan sekä ohjaajan, että hevosen vaikutus toiminnasta saataviin hyötyihin on ilmeinen. Hevosen kanssa työskentely sai nuoret motivoitumaan toimintaan ja vastauksista tuli ilmi, että nuoret toivovat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan jatkuvan vielä pitkään.</p> <p>Tulosten perusteella voi todeta, että sosiaalisten taitojen näkökulmasta hevostalli ympäristönä mahdollisesti turvallisen paikan luoda ja ylläpitää ihmissuhteita. Tunnetaitojen kehittämisessä puolestaan korostui hevosen merkitys herkkänä ja tuntevana olentona. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan myötä luottamuksellinen suhde myös nuoren ja ohjaajan välillä on vahvistunut ja nuoret kokivatkin, että ohjaajalta saatu apu ja tuki on ollut korvaamattomaa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) sosiaalipedagoginen hevostoiminta, nuoret, sosiaalipedagogiikka, sosiaaliset taidot, tunnetaidot		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet) -		

Author(s) Perälä, Emilia	Type of publication Bachelor's thesis	Date December 2020 Language of publication: Finnish
	45	Permission for web publication: X
Title of publication The impact of social pedagogical horse activity on social and emotional skills of younger population		
Degree programme Degree Programme in Social Services		
Supervisor(s) Suomi Asta, Peltola Sanna		
Assigned by Toiska		
Abstract <p>The topic of the thesis was based on the author's own interest in child protection and animal-assisted methods, as well as the wish of the child protection unit Toiska, which acted as the client, from the perspective of the research. The purpose was to increase information about social pedagogical horse activities and to find out the experiences and opinions of young people living in Toiska. The aim was to bring about the importance of social pedagogical horse activities, especially from the perspectives of young people's social and emotional skills.</p> <p>The research is qualitative, and observation and interviewing were used as research methods. The research days were scheduled for July and August 2020. The study involved three young people, each of whom met three different times to ensure the quality of the results.</p> <p>The results showed that social pedagogical horse activity has had a positive effect on the social skills as well as emotional skills of the young people who participated in the study. According to the results, the effect of both the handler and the horse on the benefits of the activity is obvious. Working with a horse made the young people motivated and the answers showed that the young people hope that social pedagogical horse activities will continue for a long time to come.</p> <p>Based on the results, it can be stated that from the point of view of social skills, the horse stable as an environment made it possible to create and maintain human relationships as a safe place. In developing emotional skills, the importance of the horse as a sensitive and sentient being was emphasized. With social pedagogical horse activities, the confidential relationship between the young person and the instructor has also been strengthened, and the young people felt that the help and support received from the instructor has been invaluable.</p>		
Keywords/tags (subjects) social pedagogical horse activity, young people, social pedagogy, social skills, emotional skills		
Miscellaneous (Confidential information) -		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Teoriataustana sosiaalipedagogiikka	4
2.1	Sosiaalinen kasvatus	6
2.2	Yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys	7
3	Sosiaalipedagoginen hevostoiminta	8
3.1	Tutkimustuloksia sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksista	10
4	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	11
4.1	Tutkimustehtävä	12
5	Tutkimuskohde	13
6	Tutkimusmenetelmät	14
6.1	Kvalitatiivinen tutkimus	14
6.2	Aineiston hankinta	15
6.3	Aineiston analysointi	17
7	Tulokset	18
7.1	Tutkimuksen toimintakerrat	19
7.1.1	Ensimmäinen tapaaminen	20
7.1.2	Toinen tapaaminen	22
7.1.3	Kolmas tapaaminen	25
7.2	Tutkimuksen tulokset	26
7.2.1	Hevostalli sosiaalisena ympäristönä	27
7.2.2	Tunnetaidot osana jokaista hevostoimintakertaa	30
7.2.3	Ohjaajan ja hevosen merkitys	32
8	Pohdinta	35
8.1	Johtopäätökset tuloksista	35
8.2	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	37
8.3	Tarpeet jatkotutkimuksille	41

Lähteet	42
Liitteet	45
Liite 1. Teemahaastattelun kysymysrunko	45

1 Johdanto

Luonto- ja eläinavusteiset menetelmät ovat yhä yleistymässä ja tästä syystä tutkimustulokset näiden menetelmien vaikuttavuudesta ovat tärkeitä. Green Care -vaikutavuus koostuu luonnosta, yhteisöstä sekä toiminnasta ja näiden elementtien avulla voidaan tukea monin keinoin ihmisen hyvinvointia (Yli-Viikari 2014, 85). Yhtenä Green Care -toimintamuotona on eläinavusteisuus, josta tunnetuin on ratsastusterapia. Toinen yleinen toimintamuoto on sosiaalipedagoginen hevostoiminta, joka painottuu ennaltaehkäisyyn ja sosiaalisten tarpeiden tukemiseen. (Eläinavusteiset menetelmät N.d.) Tämä työ syvenyy tarkastelemaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa niin teoreettisen viitekehyksen kuin käytännön työn ja asiakkaiden kokemusten näkökulmista.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ja kuvata, mikä merkitys sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on lastensuojeluyksikössä asuville nuorille. Tutkimus tuo esiin nuorten omia ajatuksia ja mielipiteitä aiheesta, joten tutkimustulokset toivon mukaan innoittavat sosiaalialan palveluntuottajia hyödyntämään hevosavusteisuutta yhtenä toimintamuotona. Lisäksi tutkimustulosten avulla toimeksiantajana toiminut Toiska saa tietoa nykyisen toiminnan merkityksestä nuorten näkökulmasta ja tuloksista nousseiden huomioiden avulla toimintaa voi mahdollisesti kehittää. Toiska on Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva lastensuojeluyksikkö tytöille ja yksikön pihapiirissä sijaitsee Toiskan hevostalli, jossa koulutetut ohjaajat ohjaavat sosiaalipedagogista hevostoimintaa.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkitystä erityisesti sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen näkökulmasta. Kohderyhmänä toimineiden nuorten oma ääni pyritään tuomaan esiin tässä tutkimuksessa, sillä ai-hetta on tarkasteltu entuudestaan paljon työntekijöiden näkökulmasta. Nuorten ajatusten selvittämiseksi tapaamiskertoja on ollut useampi ja tutkimus on toteutettu kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmin.

2 Teoriataustana sosiaalipedagogiikka

Sosiaalipedagogiikka toimii teoriapohjana sosiaalipedagogiselle hevostoiminnalle, joten alkuun on syytä selvittää, mistä sosiaalipedagogiikassa on kyse. Nivalan ja Ryynäsen (2019, 12–13) mukaan sosiaalipedagogiikan voi määritellä tieteenalaksi, koulutuslaksiksi sekä käytännön työalaksi. Tieteenalana sen juuret ovat 1800-luvun Saksassa. Hämäläinen ja Kurki (1997) kirjoittavat, että 1900-luvun alkupuolella sosiaalinen työ kehittyi merkittävästi ammatillisesta näkökulmasta. Sosiaalipedagogiikan käsite irtautui yleispedagogiikasta, sillä lasten- ja nuortenhuolto tunnistettiin yleisen pedagogiikan osa-alueeksi. Tätä varten kehitettyä lasten- ja nuortenhuollon teoriaa alettiin kutsuaan sosiaalipedagogiikaksi. (Hämäläinen & Kurki 1997, 77.)

Sosiaalipedagogiikkaa on määritelty sen historian aikana monin eri tavoin, mutta nykyisin hyväksytyjä määritelmiä ovat syrjäytymisen ehkäiseminen ja sosiaalisen kasvun tukeminen (Kurki 2006, 116). Ihmisen hyvinvoinnin tukemista, elinympäristön parantamista ja inhimillisten mahdollisuuksien kehittämistä pidetään sosiaalipedagogiikan keskeisinä tehtävinä. Tavoitteena on ihmisten inhimillisen arvokkuuden ja tarpeiden toteutuminen mahdollisimman hyvin. A. Maslowin mukaan ihmisen viisi perustarvetta ovat fysiologiset tarpeet, turvallisuuden tarve, rakkauden ja yhteenkuuluvuuden tarpeet, sosiaalisen arvostuksen tarve sekä itsensä toteuttamisen tarve. Tarpeiden tyydyttyminen määrittää ihmisen elämän laatua ja tästä syystä sosiaalipedagogiikassa ollaankin kiinnostuneita ihmisen arjesta ja elämänhallinnasta. On tärkeää, että ihminen kykenee löytämään elämänlaatua parantavia mahdollisuuksia omasta arjestaan. Yhtä lailla sosiaalipedagogiikassa kiinnitetään huomiota inhimillisiin yhteisöihin eli ihmisten yhdessä jakamaan arkeen. (Hämäläinen & Kurki 1997, 190–191.)

Sosiaalipedagogiikassa yhdistyvät yhteiskuntatieteiden ja kasvatustieteiden näkökulmia, sillä siinä tarkastellaan kasvatusta ihmisen ja yhteiskunnan välisen suhteen näkökulmasta. Lisäksi kasvatusta tarkastellaan yhteiskunnan näkökulmasta. Käytännön työalaa voi lyhyesti sanottuna kuvata sosiaaliseksi työksi tai sosiaalista kasvua tukeväksi kasvatustyöksi, joka korostaa kasvatuksen kysymyksiä. Suomessa sosiaalipedagogisen koulutuksen tehtävänä on tarjota valmiudet sosiaalipedagogisen työtteen

muodostamiselle ja se voi toimia perustana monenlaisissa työtehtävissä sosiaali-, kasvatusta- ja terveysalalla. (Nivala & Rynnänen 2019, 12–13, 19.)

Sosiaalipedagogiikassa sosiaalisuudella on useita merkityksiä, joista tunnistettavissa on kolme päämerkitystä. Ensinnäkin sosiaalisuus on yhteiskunnallisuutta eli ihmisten, kasvatuksen ja kasvun yhteiskunnallisia suhteita. Yhteisöllisyys ja ihmisten välinen vuorovaikutus ovat toinen sosiaalisuuden päämerkitys, näihin kuuluvat esimerkiksi vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot sekä toisten huomioiminen. Kolmantena sosiaalisuutta tarkastellaan yhteiskunnallisten ongelmien ja huono-osaisuuden sekä näiden parantamisen näkökulmasta. Ihmisten välinen solidaarisuus ja vähäosaisten auttaminen ovat osa sosiaalisuutta. (Nivala & Rynnänen 2019, 13; Hämäläinen & Kurki 1997, 15.)

Hämäläinen ja Kurki (1997, 15) tiivistävät, että yleisesti pedagogiikka tarkoittaa oppia kasvatuksesta. Nivalan ja Rynnänen (2019) mukaan pedagogiikka voidaan määritellä maasta ja kasvatustieteen traditiosta riippuen hieman eri tavoilla, mutta useassa määritelmässä pedagogiikka eroaa yleisestä kasvatustieteestä normatiivisuudellaan. Pedagogiikka sitoutuu tiettyihin arvoihin, joihin kasvatustoiminnan kehittäminen ja tavoitteet pohjautuvat. Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja luovuttamattoman ihmisarvon periaatteet korostuvat sosiaalipedagogiikan arvopohjassa. Yleisenä tavoitteena pidetään hyvän yhteiselämän edellytyksiä sekä sosiaalista ja inhimillistä hyvinvointia, jota edistetään kasvun tukemisen keinoin. (Nivala & Rynnänen 2019, 14.)

1920-luvulla sosiaalipedagogiikka on määritelty ”kasvatuksen kolmanneksi alueeksi” koulun ja kodin ohella. Tämä toi sosiaalipedagogiikan piiriin muun muassa varhaiskasvatuksen, lapsi- ja nuorisotyön sekä lastenkotitoiminnan. Sosiaalipedagogiikkaa on pidetty ”kasvatuksellisenä hätäapuna” silloin, kun perhe ja koulu eivät pystyneet täyttämään kasvatuksellista tehtäväänsä. (Hämäläinen & Kurki 1997, 79.) Nykyään sosiaalipedagogiikasta on kiinnostuttu yhä enemmän maailmalla ja Suomessa, sillä sen ymmärrykselle ja osaamiselle on tarvetta. Taustatekijöinä on useita yhteiskunnallisia kehityskulkuja, kuten yhteiskunnallinen eriarvoisuus, sosiaalinen pahoinvointi tai koventunut asenneilmapiiri. Lasten ja nuorten näkökulmasta esimerkiksi koulukiu-

saaminen tai putoaminen koulutuspoluilta ovat merkittäviä syitä sille, miksi työntekijät etsivät uusia näkökulmia työhönsä sosiaalipedagogiikasta. Nykyinen kasvatustieteen korostaa yhä enemmän yksilökeskeisyyttä ja välineellistymistä, mutta sosiaalipedagogiikka pyrkii antamaan vastavoimia tälle ajattelutavalle. (Nivala & Ryyänen 2019, 13.)

2.1 Sosiaalinen kasvatus

Sosiaalista kasvatusta tarvitaan, jotta yksilö voi muotoutua todelliseksi sosiaalisesti olennoiksi, omaksi persoonaksi, ja sopeutua onnistuneesti yhteiskunnan toimivaksi jäseneksi. Sosiaalipedagogiikan näkökulmasta yhteiskuntaan sopeutuminen on arvokasta vain siinä tapauksessa, kun se mahdollistaa sekä yksilölle, että yhteiskunnalle parhaan mahdollisen kehityksen oikeudenmukaisempaan ja parempaan suuntaan. Sopeutuminen on siis jatkuvasti kehittyvää ja muokkautuvaa. (Hämäläinen & Kurki 1997, 188.)

Sosiaalisen kasvatuksen mahdollisuuksia, tarvetta ja rajoja on hyvä pohtia, sillä on olemassa erilaisia näkemyksiä ihmisen synnynnäisestä sosiaalisuudesta. Toisaalta ihminen kuitenkin elää yhteiskunnassa, joten sopeutuminen on välttämätöntä. Sosiaalipedagogiikka nojaa paljon kehityspsykologiseen tietoon, kun tarkastellaan sosiaalista käyttäytymistä ihmisen eri kehitysvaiheissa. Erityisen tärkeitä sosiaalipedagogiikassa ovat sosiaalisen kasvun analyysit, sillä ihminen oppii sosiaalisuuteen. Sosiaalisesta oppimisesta on olemassa erilaisia näkemyksiä ja ikuisena ongelmana on se, vaikuttaako ympäristö vai perimä ihmisen kypsymiseen. Sosiaalipedagogille riittää, että hän tuntee erilaiset käsitykset, mutta tärkeämpää on paneutua siihen, mikä merkitys ihmissuhteilla on. (Mts. 188–189.)

Sosiaalipedagogiikka tarjoaa kasvatuksellisen näkökulman moniin tilanteisiin, kuten lapsuuden kehityksen suojelemiseen, syrjäytymisen ehkäisemiseen, ihmisten yhteisöllisyyden herättelyyn tai perheen ja nuorison orientoimista yhteiskuntaan. Sosiaalipedagogiikkaa yksi voimakkaasti kuvaava piirre on juuri se, että kyseessä on koulun tai muun virallisen kasvatuksen ulkopuolisesta kasvatuksesta. Sosiaalipedagogiikassa

on kyse ammattimaisesta ja hyvin suunnitellusta sosiaalisten interventioiden prosesseista. (Mts. 191–192.)

2.2 Yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys

Viimeisenä tähän lukuun on nostettu vielä käsitteet yhteisöllisyys, dialogisuus, toiminnallisuus ja elämyksellisyys. Nämä käsitteet toimivat peruselementteinä sosiaalipedagogiselle hevostoiminnalle, joten on syytä tarkastella lähemmin, mitä nämä käsitteet tarkoittavat (Mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta? N.d.).

Yhteisöllisyyttä eli näkemystä siitä, että yksilö kasvaa yhteiselämässä toisten ihmisten kanssa, pidetään yhtenä sosiaalipedagogisen ajattelun kulmakivenä. Kun ihmisten välisiä suhteita arvioidaan, kiinnitetään huomiota ihmisen itseksi kasvamiseen ja yhteisöllisen perusluonteen toteutumiseen. Tavoitteena on ”aitojen yhteisöjen” kehittyminen, jolloin huomiota kiinnitetään yhteisön vuorovaikutukseen sekä siihen, että yhteiselämä ja ympäristö tukevat jokaisen jäsenen kasvua. Tämän vuoksi sosiaalipedagogista työtettä voi kutsua myös yhteisökasvatukselliseksi. (Nivala & Ryyänen 2019, 94, 175.)

Kurki (2006) kirjoittaa, että Tönnessin ajatusten mukaan yhteisöllisen käyttäytymisen ilmenemismuotoja ovat ystävällisyys, tuttuus, luottamuksellisuus, empaattisuus ja herkkyys toisen ihmisen ilolle ja surulle. Nämä ovat ihmisen luonnollisia, aitoja ja kokemusperäisiä impulsseja. (Kurki 2006, 135.) Yhteisöllisyyteen liittyen dialogi on yksi tärkeimmistä käsitteistä, sillä se viittaa vuorovaikutukseen ja erityislaatuiseen suhteeseen. Dialogisuuden avulla voidaan oppia toisista ihmisistä ja maailmasta sekä saadaan uusia näkemyksiä. Dialogi ei tarkoita sitä, että asioista on oltava yhtä mieltä, mutta toisen kunnioittaminen ja arvostava kohtaaminen ovat perusedellytyksiä. (Nivala & Ryyänen 2019, 94.) Kurki (2006) toteaa, että vain dialogin ja kriittisen reflektion avulla voi kasvatuksessa pyrkiä erinomaisuuteen, sillä ilman dialogia ei ole myöskään kommunikaatiota. Dialogi mahdollistaa vastakkainasettelun ylittämisen kasvatajan ja kasvatettavan välillä. (Kurki 2006, 164.)

Nivala ja Rynnänen (2019) kirjoittavat, että kun tavoitellaan erityislaatuista kasvatuksellista suhdetta, sosiaalipedagogiassa tätä kuvataan Herman Nohlin kehittämällä käsitteellä pedagoginen suhde. Siinä korostuu kahden ihmisen välisen kunnioittavan suhteen merkitys, joka tukee ihmisen sosiaalista ja persoonallista kasvua. Nohlin mukaan kasvavan ihmisen kokemukset ovat pedagogisen suhteen lähtökohtana kasvatajan odotusten sijaan. (Nivala & Rynnänen 2019, 97.)

Sosiaalipedagogiikassa toiminnallisuus on yksi keskeinen työote, kun kasvatus perustuu kokemukselliseen oppimiseen ja yhteisölliseen kasvatukseen. Toiminnallisuudessa yhteinen tekeminen ja yhteisten kokemusten tarkastelu toteutuvat. Toiminnallisuudessa keskeistä on yhteistoiminnallisuus: aktiivinen yhdessä tekeminen, jossa vuorovaikutuksen keinoin toimintaa toteutetaan yhdessä. Yhteistoiminnallisuudessa jokainen osallistuu päätöksentekoon, toteuttamiseen ja sitoutuu toimintaan. Tällöin jokaisen jäsenen osaaminen ja osallistuminen tulee hyödynnetyksi. (Mts. 179.)

Elämyksellisyydellä tarkoitetaan uusien kokemusten mahdollistamista, kuten uudet aistikokemukset, uuden toiminnan tuoma jännitys ja sen purkautuminen tai kosket-tavan esityksen katsominen. Koko toiminnassa elämyksellisyyden osuus voi olla hyvinkin pieni ja silti auttaa yksilöä oivaltamaan uusia näkökulmia omaan elämään ja itseensä. Elämyksellisyys voi olla myös elämyspedagogista toimintaa, jolloin se on kokonaisvaltaisempaa. (Mts. 181.)

3 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Suomessa sosiaalipedagoginen hevostoiminta sai alkunsa Juha Hämäläisen ja Kari Koistisen ajatuksesta 1990-luvun lopulla. Sosiaalipedagoginen hevostoiminnan ajatus on vastata lasten ja nuorten sosiaalisen kuntoutuksen ja kasvatuksen tarpeeseen. Perusajatuksena on aina ollut sosiaalisen syrjäytymisen lievittäminen ja ehkäiseminen toiminnallisuuden, yhteisöllisyyden ja elämyksellisyyden avulla. Toiminta perustuu sosiaalipedagogiikan teorialle. (Hämäläinen & Koistinen 2019, 6, 10; Okulov 2019, 18.)

Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa aikuisen ohjauksellinen merkitys korostuu, mutta lapsi tai nuori tulisi silti nähdä aktiivisena toimijana. Talliympäristö mahdollistaa lapselle tai nuorelle vastuunottamista niin yksilö- kuin yhteisvastuuna erilaisten tallitehtävien ja hevosenhoidon kautta. (Hämäläinen & Koistinen 2019, 6, 10.) Hevos-tallilla hoidettavat tehtävät vahvistavat ryhmähenkeä ja sosiaalisia suhteita, kun töitä tehdään yhdessä. Hevosavusteinen toiminta lisää myös hyvinvointia, sillä toiminta on raittiissa ulkoilmassa ja sisältää liikuntaa. Eläinavusteisuus antaa lisää mahdollisuuksia sosiaalipedagogiikalle, mutta erityisesti hevoset mahdollistavat ryhmähengen ja yksilön sisäisten vahvuuksien löytymisen. Talliympäristö mahdollistaa jokaiselle asiakkaalle oman roolin ja vastualueen löytämisen. (Mickelsson 2019a, 5.)

Mickelsson (2019) kuvaa artikkelissaan, miten hevonen vaikuttaa asiakkaan ja ohjaajan väliseen suhteeseen. Hevosen läsnäolo voi auttaa nuorta tuomaan omat ”parhaat puolensa” esiin, joita muussa ympäristössä ohjaaja ei välttämättä näkisi. Toisaalta myös nuori kohtaa ohjaajansa aitona tasavertaisessa toimijuudessa. Hevonen toimii tärkeänä siltana, kun nuori ja ohjaaja vahvistavat pedagogista suhdettaan yhteisten kokemusten kautta. (Mickelsson 2019b, 61–62.) Hevosen avulla pyritään lisäksi näyttämään omaan hyvinvointiin vaikuttavien asioiden tärkeys, kuten riittävä lepo ja sopiva liikunta, säännölliset ruoka-ajat ja terveellinen ravinto sekä puhtaus (Mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta? N.d.).

Toiminnan keskipisteenä oleva hevonen herättää luonnostaan kunnioitusta perusolemuksellaan ja sen rooli on rajoja asettava sekä rauhoittava. Lisäksi hevonen antaa välittömän ja aidon palautteen, minkä vuoksi se on ainutlaatuinen kasvattaja. Hevonen toimii hyvänä jäänmurtajana keskusteluille erityisesti toiminnan alkuvaiheessa. Hevonen koetaan myös asiakkaan peiliksi. Erityisesti turvattoman lapsuuden kokeneiden lasten kanssa tämä lapsen ja hevosen välinen henkilökohtainen suhde on merkittävä tunnelukkojen avautumisen kannalta. (Hämäläinen & Koistinen 2019, 11; Lipponen 2019, 39.) Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan ei välttämättä sisälly lainkaan ratsastamista, mutta ratsastaminenkin on vaikuttavaa, sillä se stimuloi useita aivojen alueita ja aktivoi molemmat aivopuoliskot samanaikaisesti. Ratsastaminen vaatii keskittymistä ja kykyä olla aktiivinen, mutta rento ja vähemmän impulsiivinen. (Swindell 2010.)

Myös Bachi, Terkel ja Teichman (2011) osoittavat, että hevonen kykenee laumaeläimenä luomaan vahvan yhteyden muihin jäseniin, minkä vuoksi hevonen soveltuu terapeuttiseen työhön erityisen hyvin. Hevosen kanssa työskennellessä on tärkeää, että ihmisellä pysyy johtajan rooli. Toiminta mahdollistaa tilaisuuden harjoitella johtajuutta, itsehillintää sekä muihin kohdistuvaa käytöstä. Hevonen aistii ympäristöään herkästi ja reagoi sen mukaisesti. Hevosen lempeä luonne antaa tilaa vapauden ja avoimuuden tunteille, lisäksi hevosen läsnäolo voi herättää merkittäviä tunteita, jotka voivat olla perusta terapeuttisen työn aloittamiselle. (Bachi, Terkel & Teichman 2011, 3.) Hevosavusteinen toiminta tarjoaa moniaistillisiä kokemuksia, joita on vaikea toistaa (Grimm 2015, 42).

Hevosen hoitaminen on yleisin keino muodostaa yhteys hevoseen. Hoitaminen edistää vuorovaikutustaitoja ja antaa mahdollisuuden osoittaa ja vastaanottaa hellyyttä. Nuori ei aina halua tai pysty puhumaan aikuiselle ja näissä tilanteissa hevonen voi edistää halua vuoropuheluun aikuisen ja nuoren välillä. Nuori voi halutessaan asettua hevosen toiselle puolelle, jolloin hevonen toimii eräänlaisena suojana ja voi tehdä tilanteesta helpomman, kun nuoren ei tarvitse olla suorassa katsekontaktissa aikuisen kanssa. (Bachi, Terkel & Teichman 2011, 4.)

3.1 Tutkimustuloksia sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksista

Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ei ole toistaiseksi julkaistu Suomessa väitöskirjaa. Lipponen (2019) on koontanut Sosiaalipedagogisen hevostoimintayhdistyksen teettämän kyselytutkimuksen tuloksia. Kyselyyn vastasi 33 rekisteröityä ohjaajaa, joka vastasi noin 20 % yhdistyksen ohjaajanimikkeen saaneista jäsenistä. Ohjaajien antamista vastauksista selvisi, että toimintakerroilla asiakkaat tekevät hevosen hoitoon ja käsittelyyn liittyviä asioita. Toiminnan lomassa ohjaaja sanoittaa ihmisen ja hevosen välistä vuorovaikutusta ja tunnetiloja havaintojensa pohjalta. Tutkimustulosten mukaan hevostoiminnan aikaansaamia vaikutuksia sekä ohjaajien että asiakkaiden itsensä raportoimana ovat muun muassa itsetuntemuksen ja itsetunnon lisääntyminen, kohonnut mieliala, päivärytmin ja arjenhallinnan löytyminen, fyysisen kunnon

parantuminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä sosiaalisten suhteiden kehittyminen. Hevostoiminta on tuonut asiakkaille lisäksi yhteisöön kuulumisen ja turvallisuuden tunnetta ja antoi ilon ja riemun kokemuksia. (Lipponen 2019, 31, 39.)

Peltomäen (2019) tekemän pilottitutkimuksen tulosten mukaan asiakkaat ovat kokeneet, että aktiivisen toiminnan tuoma luonnollinen väsymys on auttanut keskittymään, rauhoittumaan ja löytämään säännöllisen unirytmien. Sairauksista, kivuista tai voimattomuuden tunteesta kuntoutuminen on ollut merkittävässä asemassa haasteltavien kertomuksissa. (Peltomäki 2019, 137–138.)

Rönkön (2017) tutkimus Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lastensuojelun avohuollon tukitoimena osoittaa, että sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on sosiaalityöntekijöiden ja hevostoiminnan ohjaajien kokemusten perusteella viisi pedagogista ulottuvuutta: elämyksellisyyden ja yhteisöllisyyden lisäksi niitä ovat ennaltaehkäisy, tavoitteellisuus sekä kuntoutuksellisuus. Elämyksellisyys nousi esiin jokaisessa haastattelussa, sillä nuoren ja hevosen välinen suhde sekä hevosen kanssa saadut kokemukset ovat ainutlaatuisia. Hevostoiminnan avulla voidaan ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisäksi se voi olla korjaavaa työtä jo yhteiskunnasta syrjäytyneen asiakkaan auttamiseksi. Hevosia seuraamalla kuntoutettava voi oppia tunnistamaan erilaisia arvoja tai löytää vastauksia ihmissuhdekysymyksiin. Yhteisöllisyyden tunne vahvistuu, kun nuoret voivat keskustella yhdessä hevosiin liittyvistä asioista tai hevosten aiheuttamista tuntemuksista. (Rönkkö 2017, 71–73, 76.)

4 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja kuvata, mikä merkitys sillä on lastensuojeluyksikössä asuville nuorille. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää erityisesti, miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta vaikuttaa nuorten sosiaalisiin taitoihin ja tunnetaitoihin heidän itsensä kokemana.

Opinnäytetyön aihe nousi toimeksiantajana toimineen Toiskan tarpeesta, joten tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää heidän toiminnan kehittämisessä. Kehittämisen

kannalta on tärkeää saada nuorten omat mielipiteet ja kokemukset sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta selville. Lisäksi opinnäytetyön tulokset antavat tietoa muille toimijoille sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkityksestä nuorten näkökulmasta.

4.1 Tutkimustehtävä

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tähtää sosiaaliseen kasvuun, syrjäytymisen ehkäisemiseen sekä hyvinvoinnin tukemiseen (Mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta? N.d.). Hevosen herkkyys tekee siitä ainutlaatuisen kasvattajan ja tunteiden peilin. Hevostoiminta voi tarjota ainutlaatuisia elämyksiä ja ohjaajan tuella asiakas oppii tunnistamaan ja sanoittamaan hevostoiminnan nostattamia tunteita. Näin ollen tämän opinnäytetyön tehtävänä on tutkia, millaisia kokemuksia nuorilla on Toiskan sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja miten nuoret kokevat hevostoiminnan vaikuttavan heidän tunnetaitoihin ja sosiaalisiin taitoihin. Alla on vielä esitettyä tarkat tutkimuskysymykset, jotka toimivat pohjana tutkimustulosten tarkastelussa.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaiseksi nuori kokee sosiaalipedagogisen hevostoiminnan?
2. Mitä merkitystä sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on nuoren sosiaalisille taidoille?
3. Mitä merkitystä sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on nuoren tunnetaidoille?

Osittain aikaisempaan työharjoittelujaksoon perustuen opinnäytetyön tekijällä on työn alkaessa ollut oletuksena, että tulokset voivat olla melko myönteisiä toimintaa ja siitä saatavia hyötyjä kohtaan. On kuitenkin mielenkiintoista selvittää, miten nuoret tunnistavat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksia ja nouseeko vastauksista esiin muita tärkeitä teemoja.

5 Tutkimuskohde

Tutkimuksen kohteena on toimeksiantaja Toiskan tuottama sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Toiska on seitsemänpaikkainen laitosluvilla toimiva lastensuojeluyksikkö Ilmajoella maaseudun rauhassa, ja se tarjoaa sijaishuoltoa 12–17-vuotiaille tytöille. Lisäksi Toiskassa on neljä jälkihuoltoa paikkaa, mikä mahdollistaa sijoituksen päätyttyä nuorelle tutun ja turvallisen ympäristön harjoitella itsenäistymistä. (Perhekoti Toiska 2020.) Sosiaalipedagogista hevostoimintaa on viikoittain nuoren henkilökohtaisen asiakassuunnitelman mukaisesti.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat nuoret, sillä sosiaalipedagogista hevostoimintaa on tutkittu ohjaajien näkökulmasta. Koska jokainen peilaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksia itsensä ja omien kokemustensa näkökulmasta, on myös siitä syystä tärkeää tuoda asiakkaan oma ääni kuuluviin tutkimuksessa. Hirsjärven ja Hurmeen (2015) mukaan nuorten haastatteluissa tärkeää on välittää nuorelle tunne siitä, että hänen mielipiteellään on väliä. Nuoren luottamuksen voittamiseksi haastattelukertoja voi olla hyvä olla useampi. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 132.) Tämän takia opinnäytetyön tekijä on havainnoinut kolmen tutkimukseen osallistuneen nuoren ohjattua hevostoimintaa kolmena erillisenä kertana, ja toiminnan jälkeen vielä haastatellut teemaan ja toimintakertaan liittyviä kysymyksiä.

Grönfors (2011) muistuttaa, että tutkimustyön alussa tutkimus on esiteltävä tutkittaville. Tutkijaa kohtaan voidaan tuntea epäluuloa, jolloin luottamussuhteen luominen tutkija ja tutkittavan välille on tärkeää. Luottamuksen saavuttamiseksi on hyvä kertoa rehellisesti tutkimuksen tavoitteista. Tutkija ei kuitenkaan saa luvata epärealistisia odotuksia tutkimustulosten vaikutuksista. (Grönfors 2011, 43.)

Tämän opinnäytetyön tekijä on suorittanut Toiskan lastensuojeluyksikössä vuoden 2019 marras-joulukuussa harjoittelujakson, jonka aikana opinnäytetyön tekijä tutustui talossa asuviin nuoriin ja loi pohjaa luottamussuhteelle. Aiheen sensitiivisyyden vuoksi on tärkeää, että nuoret tuntevat entuudestaan tutkimuksen tekijän, eikä heidän tarvitse kertoa elämästään ja kokemuksistaan täysin ventovieraalle ihmiselle. Tästä syystä tutkimukseen osallistui vain Toiskassa asuvia nuoria.

6 Tutkimusmenetelmät

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, sillä toimeksiantajan toiveena on saada nuorten omat ajatukset kuuluviksi. Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy ajatus todellisuuden moninaisuudesta ja lähtökohdiana on kuvata todellista elämää. Pyritään siis mahdollisimman kokonaisvaltaiseen kohteen tutkimiseen. Aineistonkeruussa suositaan ihmistä ja tutkija luottaa keskusteluun sekä omiin havaintoihinsa. Lomakkeita tai testejä voidaan käyttää täydentävänä apuna. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 161, 164.)

Kvalitatiivinen tutkimus voi olla tutkimustyyppiltään teoreettista tai empiiristä tutkimusta. Empiirisessä analyysissä aineiston keräämis- ja analyysimenetelmät korostuvat ja näiden selittäminen ja kuvaaminen tutkimuksessa on oleellista. Teoreettisessa analyysissä merkitystä on puolestaan argumentoinnin suorittamisella eli kuinka pätevästi tutkija on käyttänyt lähdeaineistoa. Empiirisessä analyysissä on tärkeää häivyttää tutkimuksen tiedonantajien tunnistettavuus yksilönä, kun taas teoreettisessa analyysissä nojataan yksittäisen väitteen ja sen esittäjän tunnistamiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 26–27.)

Kiviniemi (2018) kuvaa, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa kyse on kuitenkin teoria-empiriasuhteen vuorovaikutteisuudesta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kentältä saatu aineisto korostuu teorian jäsentämisessä. Tarkoituksena ei ole testata valmista teoriaa, vaan vähitellen käsitteellistää tutkittavaa ilmiötä. (Kiviniemi 2018, 77.) Myös Tuomen ja Sarajärven (2002) mukaan havaintojen teoriapitoisuutta pidetään yhtenä laadullisen tutkimuksen peruskulmakivistä. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tuloksiin vaikuttavat yksilön käsitys ilmiöstä, tutkittavalle ilmiölle annetut merkitykset sekä tutkimuksessa käytettävät välineet. Kvalitatiivinen tutkimus ei siis ole täysin objektiivinen, sillä tutkija päättää oman ymmärryksensä mukaan tutkimusasetelmasta. (Tuomi & Sarajärven 2002, 25.)

Tulokset ovat vain yhteen paikkaan ja aikaan rajoittuneita. Lisäksi kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillistä on kohdejoukon tarkoituksenmukainen valinta satunnaisotoksen sijaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 161, 164.) Tässä tutkimuksessa kohdejoukko rajautui kolmeen nuoreen, jotka osallistuvat toimeksiantajana toimineen Toiskan sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Osallistujajoukko on rajattu pieneksi, jotta tutkimuksesta voidaan saada mahdollisimman syvälinen tulos.

6.2 Aineiston hankinta

Tutkimuksen yhtenä aineistonkeruun menetelmänä on osallistuva passiivinen havainnointi. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka (2006) kirjoittavat Anttilan (1996) tarkoittavan osallistuvalla passiivisella havainnoinnilla sitä, että tutkija ei omalla osallistumisellaan vaikuta tutkittavan tilanteeseen tai tilanteiden kulkuun. Tutkijan on kuitenkin osattava kuvata hänen mahdollinen vaikutuksensa tutkimustilanteeseen. Tutkija ei voi olla täysin ulkopuolinen, sillä hänen läsnäolonsa on kaikkien tiedossa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Myös Grönfors (2011, 52) kuvaa osallistuvaa havainnointia siten, että tutkijan osallistumisen pitäisi vaikuttaa tapahtumaan mahdollisimman vähän tai ei ollenkaan.

Havainnoinnin etuna on pääsy luonnolliseen ympäristöön ja sen avulla voidaan saada välitöntä tietoa yksilön tai ryhmän toiminnasta. Siksi se sopiikin hyvin kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmäksi. Havainnoinnin avulla voidaan tarkkailla hyvin muun muassa vuorovaikutusta ja nopeasti muuttuvia tilanteita. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 213.) Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa nuoren ja ohjaajan lisäksi tilanteessa on mukana hevonen ja vuorovaikutusta tapahtuu sekä ihmisten, että ihmisen ja hevosen välillä. Tilanteet voivat muuttua nopeastikin ennalta suunnitellusta, sillä hevonen voi nostattaa esiin yllättäviäkin tuntemuksia tai reaktioita nuoressa.

Havainnointia on puolestaan kritisoitu tutkijan vaikutuksesta tilanteeseen, jolloin tilanne saattaa häiriintyä tai jopa muuttua (mts. 213). Havainnointia tehdessä pyrki- myksenä on pysytellä sivussa ja mahdollisimman huomaamattomana, mutta sekä hevostoiminnan ohjaaja, että nuori ovat tietoisia opinnäytetyön tekijän läsnäolosta. Havainnoitsijan sijainti vaihtelee ympäristön mukaan: tallissa havainnointi tapahtuu

muutaman metrin etäisyydellä tutkittavasta, kun puolestaan ulkona tehtävää työkentelyä voi seurata hieman etäämmältä kuitenkin niin, että ohjaajan ja tutkittavan välistä keskustelua kykenee kuulemaan.

Toisena menetelmänä on yksilöhaastattelu, joka toteutetaan aina toiminnan havainnoinnin jälkeen. Tällöin mahdollistuu tarkentavien kysymysten esittäminen havaintojen pohjalta, eikä tutkimustulokset jää pelkästään tekijän havaintojen ja tulkinnan varaan. Haastattelu antaa nuorelle mahdollisuuden tuoda ilmi omia ajatuksiaan sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja tämä onkin välttämätöntä tutkimuksen tavoitteen toteutumiseksi. Menetelmäksi valikoitui ryhmähaastattelun sijaan yksilöhaastattelu myös siitä syystä, että yksilöhaastattelu mahdollistaa kahdenkeskisen kohtaamisen eikä muiden nuorten vastaukset vaikuta haastateltavan mielipiteeseen.

Haastattelutyylinä on teemahaastattelu, joka sijoittuu avoimen haastattelun ja lomakehaastattelun välille. Haastattelu etenee ennalta suunniteltujen teemojen mukaisesti, jolloin tutkijan rooli haastattelijana on hieman vapaampi ja tutkittavalla on mahdollisuus tuoda äänensä kuuluviin (Hirsjärvi & Hurme 2015, 48). Teemahaastattelu menetelmänä lisää tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä, sillä tutkittavalla on mahdollisuus vastata kysymyksiin siinä laajuudessa, mikä hänelle itselleen tuntuu sopivalta. Avoin keskustelu vähentää mahdollisia väärinymmärryksiä, kun sekä opinnäytetyön tekijä, että tutkittava voivat esittää tarkentavia kysymyksiä haastattelun aikana.

Haastattelun suurimpana etuna on joustavuus, sillä haastattelu antaa mahdollisuuden keskustelulle, väärinkäsitysten oikaisulle sekä sanamuotojen selventämiselle. On myös perusteltua, että haastateltavat tietävät etukäteen kysymykset tai niiden aiheet, jotta vastauksista voisi saada mahdollisimman paljon tietoa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 84–85.) Haastattelun pohjana on ennalta suunniteltu haastattelurunko, mutta opinnäytetyön tekijä voi tilanteen mukaan päättää sopivan järjestyksen kysymysten esittämiselle (Liite 1). Ensimmäisellä tapaamiskerralla jokaiselle nuorelle kerrotaan teemahaastattelun aihealueet ja tapaamisen päätteeksi muistutetaan, mihin teemaan seuraavan kerran kysymykset liittyvät. Haastattelut nauhoitetaan, jolloin muistutuksien kirjoittaminen ei häiritse tai vie aikaa haastattelulta.

6.3 Aineiston analysointi

Tämän tutkimuksen analysointiin käytetään sisällönanalyysiä sekä teemoitteluä. Sisällönanalyysissa aineistoa tarkastellaan yhtäläisyyksiä ja eroja etsimällä sekä tiivistämällä. Tarkastelua varten aineisto on oltava tekstimuotoista. Nauhoituksen litteroinnin jälkeen aineisto järjestetään teemoittain. Samat teemat tulisi löytyä jokaisesta haastattelusta, vaikkakin eri tavoin ja määrin. Litteroitua tekstiä tulee tarkastella enakkoluulottomasti, sillä haastateltavien käsittelemät aiheet eivät aina noudata tutkijan tekemää jäsenystä. (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Alasuutari (1994) kuvaa laadullisen analyysin koostuvan havaintojen pelkistämisestä sekä arvoituksen ratkaisemisesta. Havaintojen pelkistämiseen kuuluu ensinnäkin aineiston tarkastelu tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen näkökulmasta. Näin havaintojen suuri määrä saadaan tiivistettyä helpommin käsiteltävään muotoon. Havaintojen pelkistämiseen kuuluu havaintojen yhdistäminen eli havainnoista pyritään löytämään samaan ilmiöön viittaavia näytteitä. Arvoituksen ratkaisemisella tarkoitetaan tulosten tulkintaa. Pelkistämävaiheen pohjalta tehtyjä havaintoja tulkitessa viitataan muuhun tutkimusaineistoon ja teoriaan. (Alasuutari 1994, 39–40.) Tässä tutkimuksessa aineistosta pyritään löytämään ensisijaisesti nuoren sosiaalisiin taitoihin ja tunnetaitoihin liittyviä havaintoja.

Aineiston analyysiä tehdään pitkin matkaa erityisesti kvalitatiivisissa kenttätutkimuksissa, jossa aineiston keruu on monivaiheinen ja sisältää eri menetelmiä. Aineistoa voidaan siis sekä analysoida, että kerätä samanaikaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 223.) Tässä opinnäytetyössä tutkimusmenetelminä on käytetty havainnointia ja haastattelua, ja aineiston keruu ajoittui useammalle viikolle. Tutkimusvaiheessa keskityttiin tulosten analysoinnissa enemmän havainnointiin, sillä toiminta oli muistiinpanojen lisäksi tuoreena mielessä. Lisäksi etsittiin toisiaan tukevia tai yhdistäviä tekijöitä haastattelun ja havainnoinnin tuloksista. Tässä tutkimuksessa havainnointiaineiston on tarkoitus syventää opinnäytetyön tekijän ymmärrystä aiheesta, toimia pohjana haastatteluille sekä tukea haastatteluaineiston tuloksia.

Haastatteluita litteroitiin viikoittain, jotta työmäärä ei kasvaisi kerralla liian suureksi. Litteroitua tekstiä tuli lopulta 21 sivua ja haastattelutulosten tarkempi analysointi alkoi vasta, kun koko aineisto oli litteroitu. Seuraavaksi toiseen tiedostoon tiivistettiin vastauksia, jolloin teemoittelua on helpompi lähteä tekemään. Tiivistämisvaiheessa on tärkeää pitää mielessä tutkimuskysymykset ja niiden avulla rajata pois sellaisia vastauksia, jotka eivät liity tämän tutkimuksen aiheeseen. Tiivistämisen jälkeen vastaukset jaettiin teemojen mukaan kolmeen eri teemaan. Teemojen otsikoiksi valikoitui tutkimusaiheen mukaisesti sosiaaliset taidot ja tunnetaidot sekä kolmantena ohjaajan ja hevosen merkitys toiminnassa, sillä teema nousi nuorten vastauksissa useasti esiin. Aineiston tiivistämisen ja teemoittelun jälkeen vuorossa on tutkimustulosten tulkinta.

7 Tulokset

Tässä luvussa esitellään tarkemmin tutkimuksen toimintakerrat sekä opinnäytetyön tekijän tekemät havainnot toiminnasta. Loppuosassa esitellään havainto- ja haastatteluaineiston tulokset. Koska tutkimus on toteutettu tietyssä ympäristössä, on syytä kuvata seuraavaksi lyhyesti Toiskan tallia toimintaympäristönä.

Toiskan lastensuojeluyksikkö sijaitsee samassa pihapiirissä Toiskan tallin kanssa, mikä antaa täysin erilaisen mahdollisuuden luonto- ja eläinavusteiselle toiminnalle verrattuna yksiköihin, josta asiakas vierailee esimerkiksi kerran viikossa sovitun tuntimäärän tallilla. Nuorilla on mahdollisuus käydä halutessaan itsenäisestikin tallissa, kunhan ilmoittavat asiasta aikuiselle. Aina talliin asti ei tarvitse edes lähteä, sillä myös asuinrakennuksen ikkunoista voi ihailla tarhassa laiduntavia hevosia tai seurata niiden laumakäyttäytymistä.

Talliympäristössä on huomioitu ennen kaikkea hevosten ja ihmisten turvallisuus, mutta myös viihtyisyys esimerkiksi taiteen keinoin. Tallin melusaastetta on vähennetty asentamalla kumimatot karsinoihin ja tallikäytävälle äänenvaimentamiseksi. Talli on valoisa ja tilava, lisäksi hyvästä ilmanvaihdosta on huolehdittu. Kaikille tavarille on omat paikkansa ja tallin yleisilme näyttää siistiltä. Jokaisella hevosella on

oma varustekärry, minkä avulla on helppo kuljettaa hevosen varusteet yhdellä kertaa varustehuoneesta hevosen karsinan luo. Ratsastusalueiden pohjia huolletaan ja kenttä on aidattu, mikä lisää turvallisuutta. Pyöreän muotoinen maneesi eli ratsastushalli mahdollistaa hevosten kanssa työskentelyn myös niinä vuodenaikoina, kun ulkokenttä on esimerkiksi jään peitossa.

7.1 Tutkimuksen toimintakerrat

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2013) muistuttavat, että kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta lisää tarkka kuvaus tutkimuksen toteutuksesta. Olosuhteet aineiston tuottamiseen on kerrottava totuudenmukaisesti ja selkeästi. Havainnointiin liittyen on kerrottava havainnoinnin olosuhteet sekä havainnointipaikka. Haastatteluista tulisi käydä ilmi käytetty aika, häiriötekijät, tutkijan omat virhetulkinnat sekä tutkijan itsearvio haastattelutilanteesta. Luokittelujen perusteet tulee myös avata lukijalle. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 232.)

Tutkimuspäivät toteutuivat Toiskan tallilla vuoden 2020 heinä-elokuun aikana yhteensä kuutena eri päivänä. Tutkimuspäivinä tutkimukseen osallistui yksi tai kaksi nuorta suunnitelman mukaisesti siten, että jokainen nuori osallistui tutkimukseen kolmena kertana. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaaja pyrki suunnittelemaan toimintakertojen sisällöt vastaamaan haastattelun teemoittelua: aloituskerta, sosiaaliset taidot ja viimeisellä tapaamisella tunnetaidot. Aina toiminta ei kuitenkaan toteutunut suunnitelman mukaan, vaan ohjaaja muokkasi toiminnan sisältöä vastaamaan nuoren sen hetkistä tarvetta. Tutkimuskertojen rakenne oli aina sama eli alkuun ohjatun hevostoiminnan havainnointi ja heti toiminnan päätyttyä toteutui nuoren haastattelu.

Haastattelu tapahtui aina nuoren valitsemassa paikassa. Suurimmaksi osaksi haastattelu pidettiin hevostallin karsinassa tai hevosten tarhassa siten, että hevonen oli mukana haastattelutilanteessa. Nuori saattoi harjata tai muuten hoitaa hevosta haastattelun ajan. Usein nuori pysytteli hevosen toisella puolella siten, että haastattelutilan-

teessa hevonen seiso opinnäytetyön tekijän ja nuoren välissä. Nuoret ottivat vaihtelevasti katsekontaktia haastattelijaan, sillä luontevinta nuorille oli keskittyä hevoseen haastattelun ajan.

Seuraavaksi on kuvattu tutkimuspäivien tapahtumia, jotta opinnäytetyön lukijalle välittyisi käsitys sosiaalipedagogisen hevostoiminnan sisällöstä. Jokainen hevostoimintakerta on sisällöltään erilainen ja tästä syystä toimintakerrat on esitelty ennen tulosten tarkastelua. Henkilötietojen salaamiseksi tutkimukseen osallistuneita nuoria kuvataan kirjaimilla A, B ja C.

7.1.1 Ensimmäinen tapaaminen

Ensimmäisen tapaamiskerran sisällöt erosivat paljon toisistaan. Nuoren A kanssa tavoitteena oli hevosen kuntouttaminen ratsastamalla. Toiminnan alussa A haki hevosen tarhasta itsenäisesti, sillä hänellä on jo vuosien kokemus hevosten parissa. A:n harjatessa ja varustaessa hevosta, hevostoiminnan ohjaaja kyseli häneltä kuulumisia ja mielialaa. Ohjaaja pyysi A:ta myös havainnoimaan ja sanoittamaan hevosen olemusta ja tunnetilaa. A kuvasi hevosen syövän rennosti heiniä. Satuloidessa ohjaaja pyysi ensin näyttämään satulaa hevoselle, hevonen pysyi rentona ja antoi A:n laittaa satulan selkään. Suitsien laitossa hevonen käveli A:ta karsinan ovelle vastaan. Ohjaaja varmisti A:lta, onko toimintaa havainnoivan opinnäytetyön tekijän läsnäolo paineistava. A kuvasi oloaan hyväksi.

Kentällä A talutti alkuun hevosta. Selkään nousu tapahtui rampilta ja alkuun hevonen hieman jännittyi nostaen päätään ylemmäs. Hevonen rentoutui pian laskien niskansa alemmas ja ohjaaja palkitsi hevosen ruualla rennosta mielentilasta. Ratsastuksen aikana A ja ohjaaja kommunikoivat paljon keskenään ja ratsastuksen tavoitteena oli saada hevonen liikkumaan aktiivisesti, mutta rennosti käynnissä, ravissa ja laukassa. Ohjaaja antoi A:lle paljon neuvoja ratsastukseen liittyen ja kehui onnistumisista. A havainnoi itsekin hevosen tunnetilaa ratsastuksen aikana ja kertoi huomioistaan ohjaajalle.

Ratsastuksen loppupuolella ohjaaja neuvoi A:ta ratsastamaan käynnissä väistöä uraa pitkin. Harjoitus oli A:lle haastava. Ohjaaja neuvoi kannustaen ja kehui A:ta hevosen ottaessa väistöaskelia. A sanoi harjoituksen olevan vaikeampi toisessa suunnassa ja ohjaaja meni hevosen viereen auttamaan A:ta ”kädestä pitäen”. Väistö saatiin onnistumaan vaikeampaankin kierrokseen. Ratsastus päätettiin A:n ja ohjaajan ollessa tyytyväisiä. Loppukävelyn aikana A ja ohjaaja keskustelleet vielä hevosen reaktioista harjoitusten aikana. A laskeutui alas selästä ja kiitti hevosta rapsuttaen sekä suukottamalla.

Nuorella B oli huono päivä ja hän oli itkuisena tutun hevosen karsinassa. Ohjaaja kertoi, että B:n surullisen mielialan takia toiminnan sisältöä muutettiin tunnetilaan sopivammaksi. Eettisyys huomioiden nuorelta kysyttiin, haluaako hän tässä mielentilassa osallistumaan tutkimukseen. B suostui opinnäytetyön tekijän läsnäoloon ja toiminnan jälkeiseen haastatteluun tunnetilasta huolimatta. Ohjaaja kehotti B:tä hakemaan kypärän päähän ja B sai asettua hevosen selkään makoilemaan. B kääntyi hevosen selässä ensin istumaan väärin päin kasvot kohti hevosen häntää ja laskeutui siitä vatsalleen makaamaan. Ohjaaja puhui rauhoittavaan ääneen ja ohjasi hengitysharjoituksen. Luvan saatuaan ohjaaja piti kättään B:n jalalla sanoittaen, että B on nyt turvassa ja ohjaaja pitää kiinni, mikäli B meinaisi tipahtaa. Ohjaaja kertoi hevosen toimivan ikään kuin ukkosenjohdattimena: B voi luovuttaa murheensa hevoselle ja hevosen jalkoja pitkin murheet kulkeutuvat maahan, eivätkä jää hevosen kannettavaksi. Hengitysharjoituksen jälkeen B jäi makoilemaan hevosen selkään ja kertoi olon tuntuvan jo paremmalta. Ohjaaja sanoi B:lle jättävänsä hänet vielä hetkeksi makoilemaan ja siirtyi itse tallikäytävälle. Ohjaaja sanoi opinnäytetyön tekijälle tällaisen halaamis-harjoituksen olevan todella voimakas ja sen käyttämisestä tulee harkita asiakaskohtaisesti. Ohjaajan mukaan hevosen halaaminen saattaa aiheuttaa vahvan sylikokemuksen, mikä voi koskettaa todella syvästi.

C:n kanssa ensimmäisellä tapaamiskertana aiheena oli picadero-harjoitus maneesissa eli hevonen oli nauhalla aidatussa neliön muotoisessa aitauksessa vapaana ja C seisoit aitauksen keskellä. Harjoitus oli jo alkanut opinnäytetyön tekijän saavuttua paikalle. Ohjaaja seisoit aitauksen ulkopuolella ja ohjeisti C:tä kannustavaan sävyyn kehuen onnistumisista. Tavoitteena oli saada hevonen liikkumaan C:n valitsemalla vauhdilla ja

haluttuun suuntaan. Hevonen reagoi nuoren kehonkieleen. Hevonen yritti kävellä aitauksen keskelle C:n luo, mutta C omalla energiallaan ja kättä sekä narua kohottamalla sai hevosen kääntymään takaisin aitauksen reunalle. Ohjaaja kehotti C:tä lisäämään omaa energiaansa nostelemalla jalkojaan reippaammin. Hevonen reagoi lopulta tähän siirtymällä raviin. C:n lisätessä omaan liikkumiseensa yhä enemmän energiaa, hevonen siirtyi laukkaan. Juoksutuksen päätteeksi C rauhoitti omaa liikkumistaan ja lopulta pysähtyi. Hevonenkin pysähtyi. Ohjaaja neuvoi C:tä kyykistymään ja hevonen lähti kävelemään rennosti C:tä kohti. Hevonen pysähtyi lopulta C:n viereen antaen C:n silittää sen päätä.

Lopuksi paikalla ollut toinen nuori sai kokeilla samaa harjoitusta siten, että C sai toimia opettajana. Nuoret kommunikoivat keskenään ja ilmapiiri oli positiivinen sekä kannustava. C sanoi, että opettaminen tuntui vaikealta, kun ei vielä itsekään osaa harjoitusta kunnolla. Ohjaaja kertoi, että mahdollisuuden tullen hän käyttää harjoituksia, joissa nuoret saavat opettaa toisiaan. Toisen ohjeistaminen ja neuvojen vastaanottaminen kehittää ryhmä- ja vuorovaikutustaitoja. Lisäksi opettaminen vaatii kykyä sanoittaa omaa tekemistään.

7.1.2 Toinen tapaaminen

Toisella tapaamiskerralla jokaisen nuoren kanssa teemana oli sosiaaliset taidot ja aiheita tarkasteltiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keinoin. A oli toiminnan alkessa hyvin energinen ja levoton. Hevostoiminnan ohjaaja kielsi menemästä vielä hevosen karsinaan ja ohjasi hengitysharjoituksen tallikäytävällä. Ohjaaja pyysi A:ta hengittämään syvään ja laittamaan käden siihen kohtaan vartaloa, missä hengitys tuntuu. Ohjaaja puhui rauhalliseen ääneen ja kysyi välillä A:n tuntemuksia antaen tilaa keskustelulle. Rentoutumisharjoituksen jälkeen A sanoi karsinassa seisovan hevosen olevan nyt enemmän läsnä, kun A:n oma tunnetila on rennompi. Ohjaaja kysyi, miten A yleensä pyytää huomiota itselleen. A sanoitti, että pyrkii laskemaan omaa energia-tasoaan ollessaan hevosten kanssa. Ohjaaja ja A kävivät keskustelua siitä, miten A osaa rauhoittaa omaa energiaansa hyvin myös pienempien lasten seurassa. A kertoi,

että se tulee häneltä automaattisesti, kun hän haluaa näyttää esimerkkiä pienemille. Ohjaaja ja A keskustelivat siitä, miten energia vaihtelee eri tilanteissa. Ohjaaja pyysi A:ta pohtimaan ja kertomaan, miten A toimii kertoessaan jonkun asian suoraan.

A:n hakiessa heinää hevoselle ohjaaja kertoi, ettei ollut ajatellut keskustelewansa näin syvällisesti A:n kanssa heti toiminnan alkuun, mutta tilanne oli otollinen pohtivalle keskustelulle ja ohjaaja tarttui tilaisuuteen. A sai siirtyä hevosen karsinaan ja ohjaaja pyysi A:ta valitsemaan kaksi erilaista harjaa. A:n tehtävä oli näyttää harjoja hevoselle ja hevosen reaktioita lukemalla pyrittiin selvittämään, millä harjalla hevonen haluaisi itseään harjattavan. Hevosen harjauksen aikana A ja ohjaaja keskustelivat hevosen kehonkielestä. A huomasi hevosen keskittyvän lähinnä heinän syömiseen ja ohjaaja sanoi olevansa samaa mieltä. Heinät päätettiin ottaa pois ja hevonen muuttui hie-man levottomammaksi. Ohjaaja pyytää A:ta tekemään jotain, millä voisi saada hevosen jälleen rentoutuneemmaksi. A siirtyy hevosen viereen seisomaan, mutta hevonen väistää. A siirtyy uudelleen hevosen viereen ja silittää hevosen kaulaa, tällä kertaa hevonen jää paikoilleen ja näyttää pitävän silittämisestä. A pohti hevosen näyttävän hieman väsyneeltä. Ohjaaja pyytää A:ta siirtymään karsinan nurkkaan ja kyykistymään. Poni kääntää katseensa A:ta kohti, mutta ei siirry luokse. Ohjaaja kysyy, mitä A tekee vastaavassa tilanteessa ihmisten kanssa, kun jotain pitäisi tehdä, mutta kumpikaan osapuoli ei tee mitään. A pohtii, että voisi mennä hevosen luo ja ohjaaja kehuu ratkaisua.

Lopuksi ohjaaja näytti A:lle hevosen selästä rauhoittavia akupunktiopisteitä. A on totunut etsimään pisteitä kämmenellä ja ohjaaja ehdotti, että A voisi kokeilla samaa tekniikkaa sormenpäillä. A kieltäytyi kokeilemasta eikä suostunut ohjaajan kannustuksesta huolimatta. A perusteli lopulta, ettei halua kokeilla uutta asiaa tutkimuksen havainnoitsijan läsnä ollessa. A:n päätöstä kunnioitettu, eikä ohjaaja painostanut enempää.

B:n kanssa hevostoiminnan tavoitteena oli tutustua uuteen hevoseen, jonka kanssa B ei ollut aikaisemmin työskennellyt. Ohjaaja kysyi ensin tallikäytävällä, miltä hevosen tunnetila B:n mielestä vaikutti. B kuvasi hevosen olevan aika tunkeileva, sillä hevonen odotti karsinan ovella. Ohjaaja ja B menivät karsinaan, missä ohjaaja neuvoi, miten

oma tila pidetään ja hevonen väistää. Ohjaaja kysyi myös, miten B käyttäytyisi ihmisten kanssa, jotka käyttäytyvät töykeästi. B ei osannut vastata. Ohjaajan kysyessä, miten B tarkkailee ja tutustuu uuteen hevoseen, B vastasi hieman epäröiden kiinnittävänsä huomiota esimerkiksi siihen, syökö hevonen, näyttääkö se rennolta ja tarkkaileeko se ympäristöään. Ohjaaja kehui vastausta hyväksi ja sanoitti harjoituksen olevan hevosystäväpiirin laajentamista.

Seuraavaksi siirryttiin kentälle, missä B teki talutusharjoituksia hevosen kanssa. Alkuun hevonen ei näyttänyt keskittyvän B:hen, vaan katseli enemmän kentän laidoilla kasvavaa herkullista heinikkoa. Ohjaaja neuvoi B:tä kannustavaan sävyyn ja kehui onnistumisista. Usein kehut liittyivät tilanteisiin, missä hevonen reagoi halutulla tavalla B:n elekieleen. Ohjaaja sanoitti tilanteet ääneen, jolloin myös B oppii tuntemaan hevosen elekieltä paremmin. Talutusharjoituksen loppupuolella hevonen keskittyi jo paljon paremmin B:hen. Heidän välinen vuorovaikutus oli pehmeää ja hevonen oli enemmän läsnä tilanteessa.

C:n kanssa toisen tapaamiskerran aiheena oli harjoitella tutun hevosen kanssa maastaratsastusta. Kentälle päästyään ohjaaja kysyi ensimmäisenä C:ltä, mitä hevosen olemus viestittää. C kuvasi hevosta rennoksi, sillä hevosen niska ja pää oli alhaalla. Ohjaaja kehui huomiota hyväksi ja näytti ensin itse esimerkkiä, miten maasta ratsastus tapahtuu. Ohjaaja käveli hevosen kyljen vieressä ja piteli suitsista tulevia ohjia kässissään siten, että kädet ovat hevosen kaulan päällä molemmin puolin. Ohjaaja sanoitti tekemistään ja C seurasi keskittyneen oloisena.

Oli C:n vuoro kokeilla. Ohjaaja antoi paljon neuvoja ja sanoitti sekä hevosen, että C:n tapaa liikkua. Harjoitus vaati kykyä hahmottaa sekä omaa, että hevosen kehoa ja liikumista, mikä havaintojen mukaan oli C:lle vielä haasteellista. Kysyttäessä C vastasi harjoituksen tuntuvan jännälle. Ohjaaja kysyi, onko harjoitus vaikea ja C vastasi myöntävästi. Ohjaaja käytti mielikuvaharjoitusta apuna ja kehotti C:tä ajattelemaan hengitystä oikeaan kylkeen, kun hevonen kävelee C:n oikealla puolella. Tarkoituksena saada hevonen hieman väistämään ja taipumaan kyljestään. Ohjaajan neuvoessa C pysähtyi ja sanoi, että on paljon muistettavaa. Hevonen huokaisi syvään ja ohjaaja sanoitti hevosen muistuttavan, että täytyy hengittää. Harjoitusta jatketaan vielä ja C

sekä ohjaaja kommunikoi paljon työskentelyn aikana. Ohjaaja kertoi, miten harjoitus vaikuttaa hevoseen. Kysymyksiin C vastasi helposti ”en tiedä”, mutta apukysymysten avulla osasi kertoa havainnoistaan. Harjoitus päätetään onnistuneeseen kohtaan, kun kaikki olivat tyytyväisiä.

7.1.3 Kolmas tapaaminen

Toimintakerta pidettiin pienemmässä tarhassa, jossa hevonen oli yhdessä toisen hevosen kanssa. A ja ohjaaja siirtyivät tarhaan, missä ohjaaja pyysi A:ta kertomaan, miltä tuntuu työskennellä eri hevosen kanssa. A kertoi olonsa olevan ihan ok ja sanoi pitävänsä tämän hevosen kanssa työskentelystä enemmän hevosen ollessa vapaana. A kuvasi hevosen olevan paljon päättäväisempi kiinni ollessaan, mikä aiheuttaa A:lle voimattomuuden tunnetta. A sanoi hevosessa olevan parasta se, kun hevonen kertoo selvästi ja ymmärtää asioita. A kuvasi omaa olotilaansa hyväksi ja ohjaaja sanoi, että tänään halutaan säilyttää hyvä mieli koko toiminnan ajan.

Ohjaaja ehdotti, että A voisi kokeilla, miltä hevosen selässä makoilu tuntuisi hyvänä päivänä. Ohjaaja laittoi rauhallista musiikkia puhelimestaan ja auttoi A:n hevosen selkään (A:lla kypärä päässä). A makasi vatsallaan hevosen selässä, pää kohti hevosen häntää. Hevonen lopetti syömisen ja seiso keskittyneenä liikahtamatta ohjaajan vieressä. Ohjaaja sanoitti A:n olevan turvassa ja kehotti sulkemaan silmät. A kuvasi oloaan rennoksi ja turvalliseksi. Ohjaajan kysyessä A kertoi mieleen tulevan keltaisen värin. Ohjaaja kehuu ja sanoi keltaisen olevan iloinen väri. Harjoituksen jälkeen A sai vielä ratsastaa samalla hevosella ilman satulaa ja suitsia tarhassa. A:lla oli hyvä tasapaino ja hän osasi pyytää hevosta liikkeelle. A antoi hevosen päättää suunnan, mihin kävelee. A kuvasi, että hänestä tuntuu hyvälle. Harjoitus päätettiin, kun A oli tyytyväinen ratsastukseen ja kuvasi oloaan hyväksi. A rapsutti vielä laskeuduttuaan selästä hevosta vatsan alta, mistä hevonen näytti kovasti pitävän.

B:llä oli kolmannella tapaamiskerralla aiheena tutun hevosen kanssa työskentely ratsain. B varusti hevosen omatoimisesti tallissa ja varsinainen ohjaus alkoi ratsastushalissa eli maneesissa. Alkuun ohjaaja kysyi, mikä B:n mielestä oli tänään tärkeä harjoitus hevoselle. Ensimmäisenä tehtävänä B:n tuli ratsastaa hevosen käynti aktiiviseksi

ja sanoa ohjaajalle, kun hyvä käynti on löytynyt. Samalla ohjaaja neuvoi B:tä paremman istunnan ja asennon löytämiseksi. Ohjaaja hyödynsi paljon mielikuvaharjoituksia kuvatessaan oikeaa asentoa ja tunnetta satulassa. Ohjaajan kysyessä, onko sopiva käynti vielä löytynyt, B vastasi, että tuollaiset kysymykset saavat hänet epäilemään. Ohjaaja ja B kävivät paljon vuoropuhelua ratsastuksen aikana siitä, miltä hevonen tuntuu ja miltä B:stä itsestä tuntuu. Lopuksi B sai harjoitella vielä avotaivutuksen ratsastamista ja ohjaaja kehuu kannustaen onnistuneista askelistista. B ei hymyillyt kehuja saatuaan, vaan kertoi keskittyvänsä tehtävään tarkasti. Ohjaaja kehuikin ratsastuksen päätteeksi B:n ja hevosen hyvää keskittymistä tehtävien aikana.

Viimeiseen tapaamiskertaan B:n kanssa osallistui ohjaajan ja hevosen lisäksi A. Ohjaaja suunnitteli toiminnan aiheeksi hevosen pesun, mutta nopeasti aihe vaihtuikin hevosen kouluttamiseen. Tavoitteena oli saada tallissa irti oleva hevonen kävelemään itse pesupaikalle haluttuun paikkaan ja pysymään siinä rentona paikallaan. Nuorten välillä ei havaittu juurikaan vuoropuhelua, mutta molemmat näyttivät keskittyvän tarkasti hevosen havainnoimiseen sekä ohjaajan ohjeisiin. Ilmapiiiri oli positiivinen ja kannustava, ohjaaja kertoi aina, mitä tapahtuu seuraavaksi ja mistä reaktioista hevosta palkitaan. Palkintona tällä kertaa toimi hevosen vatsanalusen rapsuttaminen, sillä hevonen näytti selvästi pitävän siitä. Ohjaaja piti huolen myös turvallisuudesta ja kertoi, missä paikoissa nuorten on turvallista seistä. Alkuun hevonen päätti poistua muutaman kerran tilanteesta ja käveli tallin käytävää vähän matkaa kauemmas. Hevonen kääntyi kuitenkin aina ympäri ja palasi takaisin ihmisten luo pesupaikalle. Ohjaaja sanoi hevosen käytöksen avulla pelon siedättämistä; hevonen poistuu paikalta, jos jännitys tai stressi kasvaa liian suureksi ja palaa itse takaisin, kun on valmis jatkamaan. Harjoituksen lopussa hevonen käveli jo itse pesupaikalle, kääntyi ympäri ja jäi seisomaan haluttuun paikkaan rauhassa. Hevosen kouluttamisen lisäksi harjoitus edisti nuorten ryhmätyötaitoja ja ryhmässä olemista.

7.2 Tutkimuksen tulokset

Kaikilla tutkimukseen osallistuneilla nuorilla on hevos- ja ratsastuskokemusta jo ennen Toiskaan muuttamistaan. Tämän voi ajatella viittaavan myös siihen, että tutki-

mukseen osallistuneet nuoret ovat kiinnostuneita hevosista ja suhtautuvat myönteisesti sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Haastatteluaineisto vahvistaa tämän, sillä kaikki nuoret kertoivat viihtyvän Toiskan tallilla.

Tutkimustulokset on jaettu aineistosta nousseiden teemojen mukaisesti. Koska tämän opinnäytetyön päätavoitteena on selvittää erityisesti sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkitys nuorten sosiaalisille taidoille ja tunnetaidoille, nämä aiheet muodostavat kaksi ensimmäistä teemaa. Kolmantena teemana on tarkasteltu ohjaajan ja hevosen merkitystä nuoren näkökulmasta.

7.2.1 Hevostalli sosiaalisena ympäristönä

Kuten aikaisemmassa teoriaosuudessa todetaan, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan yksi kulmakivistä on yhteisöllisyys ja siihen vahvasti liittyvä dialogisuus. Talli jo ympäristönä tarjoaa uudenlaisen yhteisön, jonka kaikilla jäsenillä on yhteinen mielenkiinnonkohde: hevoset. Tallilla sosiaalisia kokemuksia tulee niin ihmisten kuin eläintenkin parissa. Raivion (2018) mukaan sosiaaliin taitoihin kuuluvat itseilmaiseminen, kyky liittyä muihin ja kyky olla vuorovaikutuksessa. Sosiaalisessa kuntoutumisessa tavoitteena on vahvistaa ihmisen kykyä luoda ihmissuhteita, pitää huolta muista, ylläpitää ihmissuhteita sekä kykyä ottaa vastuuta. Arvokkaiden ihmissuhteiden syntyminen tuottaa luottamuksen ja arvostuksen tunteita. (Raivio 2018, 113–114.)

Toiminnan havainnoinnin tulokset osoittavat, että sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan sisältyy aina sosiaalista kanssakäymistä, sillä paikalla on nuoren lisäksi vähintään ohjaaja ja hevonen. Toiskan tallilla on usein muitakin ihmisiä, kuten yksityishevosten omistajia tai muita asiakkaita ja ohjaajia. Haastateltavat kuvasivat tallia turvalliseksi ympäristöksi, jossa uskaltaa olla oma itsensä. Kaksi nuorista kertoi kokeneensa koulu-kiusaamista ja talliympäristö on heille merkittävä turvapaikka myös siitä syystä, että talliin ei liity yhtään ikävää kiusaamiskokemusta. Kiusatuksi joutuneet nuoret kertovat kokevansa edelleen isommassa ihmisryhmässä olemisen vaikeana.

Tulosten mukaan kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että Toiskan tallilla ja sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on ollut positiivista vaikutusta heidän sosiaalisille taidoilleen. Yksi nuorista kertoi, ettei pystynyt alkuun puhumaan kenellekään, mutta hevosten avulla on rohkaistunut vähitellen puhumaan ohjaajien ja myöhemmin myös muiden tallilaisten kanssa. Havaintojen mukaan jokaiseen hevostoimintakertaan sisältyy paljon sanallista vuorovaikutusta ohjaajan ja nuoren välillä. Ohjaaja esittää nuorelle paljon kysymyksiä toimintakerran aikana liittyen nuoren omaan tunnetilaan sekä havaintoihin hevosen käyttäytymisestä. Kysymyksiin vastaamalla nuori oppii vähitellen havainnoimaan itseään ja hevosta sekä sanoittamaan huomioitaan. Ohjaaja pyrkii myönteisen palautteen avulla rohkaisemaan nuorta myös luottamaan omiin havaintoihinsa.

Kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että hevoset ovat jollain tavalla tärkeässä asemassa sosiaalisissa tilanteissa. Toiselle hevonen tuo läsnäolollaan turvaa ja kohteen, mihin keskittyä keskustelun aikana. Toiselle puolestaan hevosen läsnäolo ei ole aina välttämätöntä, vaan talliympäristö ja hevoset auttavat yhteisen puheenaiheen löytämiseen ja muiden ihmisen kanssa löytyy jokin yhdistävä tekijä. Talliympäristössä uusiin ihmisiin tutustuminen tuntuu helpommalta, kuin muussa ympäristössä.

Tuloksissa ilmeni lisäksi sosiaaliset kokemukset hevosten parissa. Kaikki nuoret kokivat, että Toiskan hevoslaumassa heidän olonsa on turvallinen, eikä usean hevosen läsnäolo tunnu vaikealta, kuten ihmisryhmässä tuntuisi.

Lauma on myös auttanu mua siinä, että vaikka hevoset tulee mun luo, mä en pakene siitä enkä mä säikähdä sitä. Enkä mä enää säikähdä isoja ihmisporukoita niinku ennen. Oon oppinu luottamaan ja ottamaan oman tilan ihmisten ja hevosten kanssa. (Nuori A.)

Nuoret kokivat, että tallilla he pystyvät parhaiten ilmaisemaan itseään. Kaksi nuorista mainitsi ohjaajan tai muiden tallin aikuisten olevan parasta tallilla, sillä aikuiset ymmärtävät ja heille pystyy puhumaan. Perusteluina toinen heistä pohti, että tallin aikuiset eivät pakota tekemään mitään, vaan huonona hetkenä hevosen kanssa voi vain olla ja samalla keskustella aikuisen kanssa. Vastauksista ilmeni myös, että ohjaajan kanssa yhtä tärkeässä asemassa on nuorelle tuttu hevonen. Kolmannen nuoren

mielestä parasta oli ylipäättään se, että saa olla tallilla ja hevosten kanssa. Vastaukset osoittavat, että tallilla vuorovaikutushetket ovat merkittäviä sekä ohjaajan, että hevosen kanssa. Hevonen toimii ohjaajan työparina ja pystyy aistimaan nuorella sellaisia tunteita, mitä ohjaaja ei yhtä herkästi huomaa. Opinnäytetyön tekijän tekemien havaintojen perusteella esimerkiksi nuoren mielessä olevat murheet heijastuvat tekemiseen ja hevonenkin reagoi tilanteeseen käytöksellään. Ohjaaja voi ottaa asian puheeksi ja tarjota nuorelle tilaisuutta puhua mieltä painavista asioista. Usein puhumista helpottaa, kun voi samaan aikaan keskittyä muuhun tekemiseen.

Toiminnassa nuori harjoittelee hevosen kanssa samoja vuorovaikutustaitoja, joita tarvitaan muiden ihmisten seurassa. Havaintojen mukaan nuoret harjoittelevat ilmaistamaan itseään niin, että hevonen ymmärtää, mitä siltä pyydetään. Nuori herkistyy myös tarkkailemaan hevosta, jotta voi havaita, mitä hevonen yrittää kertoa. Hevosen kanssa nuori oppii toisen ymmärtämistä ja läsnäoloa, mitkä ovat tärkeitä taitoja vuorovaikutuksessa (Palola 2011, 381). Yhteisen kielen löydyttyä hevonen ja nuori toimivat yhteistyössä. Hevosten kanssa nuoret oppivat myös turvataitoja ja oman tilan rajaamista. Esimerkiksi kättä tai narua heilauttamalla nuori voi viestiä hevoselle, että tämän lähemmäs ihmistä hevonen ei saa tulla.

Hevostoiminnan ohjauksen havainnointi osoitti, että ohjaajan ja nuoren välillä on paljon keskustelua toiminnan aikana. Tuli myös tilanteita, joissa keskustelu syventyi nuoren ja ohjaajan päästessä hyvään dialogiin. Havaintojen mukaan ohjaaja esittää nuorille paljon kysymyksiä toiminnan aikana sen sijaan, että kertoisi aina itse avoimesti huomioistaan. Kysymykset tarjoavat nuorelle mahdollisuuden havainnoida omaa tekemistään ja oppia sanoittamaan sitä. Mikäli nuori ei osaa vastata kysymykseen, ohjaaja esittää lisää apukysymyksiä, kunnes nuori löytää keinon ilmaista ajatuksiaan.

Hevostoiminta mahdollistaa yksilötyöskentelyn lisäksi ryhmätaitojen opettelua. Edellä kuvatuista toimintakerroista kahdessa mukana oli kaksi nuorta. Erityisesti tapauksessa, jossa tutkimukseen osallistunut nuori sai toimia opettajana toiselle nuorelle picadero-harjoituksessa, tilanne vaatii vahvaa vuorovaikutuskykyä sekä kykyä

sanoittaa omaa toimintaa ja kannustaa toista. Oppilaana toimivalta nuorelta vaaditaan kykyä ottaa vastaan neuvoja toiselta ikätoverilta. Haastattelussa kaksi nuorista mainitsi ryhmätyöskentelyn tuntuvalta ahdistavalta, joten erityisesti näissä tilanteissa parin kanssa toimiminen voi olla pehmeämpi tapa aloittaa.

7.2.2 Tunnetaidot osana jokaista hevostoimintakertaa

Itsetuntemuksen ja tunnetaitojen perustana on kyky havaita ja tiedostaa omia tunteita. Vuorovaikutustilanteet vaativat lisäksi kykyä tunnistaa toisten tunteita sekä kykyä ilmaista ja säädellä omia tunteitaan. (Tunnetaitojen perusteet N.d.) Pohja muodostuu jo lapsuudessa, mutta tunnetaidot kehittyvät läpi elämän ja tunteiden ilmaisua, säätelyä ja tunnistamista voi oppia ja vahvistaa myöhemmällä iälläkin (Tunnetaidot N.d.).

”Sillon kun aloitin täällä (Toiskassa), niin mä en oo osannu yhtään tunnistaa mun tunteita tai mä en tienny, mitä mä tunnen” (Nuori C).

Vastausten perusteella jokainen haastatelluista nuorista koki, että sosiaalipedagogisen hevostoiminnan alkaessa he eivät kyenneet tunnistamaan omia tunteitaan. Hevonen ilmaisee tunteitaan suoraan ja mutkattomasti, verrattuna ihmisen tunneilmaisuuksiin. Ihmisen tunneilmaisuuksiin voi tyypillisesti vaikuttaa erilaiset estot tai sosiaaliset normit siitä, mikä on suotavaa käyttäytymistä. Huonosta itsetunnosta kärsivä ihminen etsii usein vikoja itsestään ja saattaa jopa yli tulkita muiden ihmisten käyttäytymistä. (Nikanne 2011, 198, 200.) Koska hevoset näyttävät aidosti tunteensa, nuori voi hevosen kautta opetella tunnistamaan ja nimeämään erilaisia tunteita. Hevonen myös peilaa ihmisen tunnetilaa, esimerkiksi jännittyneen ihmisen lähellä hevonenkin voi muuttua jännittyneeksi. Vihaista tai kiihtynyttä ihmistä hevonen pyrkii usein väistämään tai esimerkiksi tarhassa ei päästä ihmistä lähelleen. Ohjaajan tehtävänä näissä tilanteissa on sanoittaa nuorelle hevosen käyttäytymistä ja nimetä tunteita.

Hevonen voi toimia nuorelle myös lohduttajana ja turvana. Havainnointiaineistosta käy ilmi, miten yksi nuorista sai helpotusta pahaan oloonsa lepäämällä tutun ja tur-

vallisen hevosen selässä. Erityisesti, jos toisen ihmisen tarjoama lohdutus tai läheisyys tuntuu epämukavalta, eläimen tarjoama hellyys voi täyttää tämän tarpeen. Kuten sosiaalipedagogiikan teoriaosuudessa mainittiin, A. Maslowin mukaan ihmisen perustarpeisiin kuuluvat muun muassa turvallisuuden ja rakkauden tarve (Hämäläinen & Kurki 1997, 190–191).

Kaksi nuorista koki, että omien tunteiden sanoittaminen on vieläkin haastavaa, mutta he ovat oppineet ymmärtämään hevosen elekieltä. Molemmat vastanneista kuvasivat, että hevosen tunnetilaa on paljon helpompi kuvailla ja siihen löytyy paremmin sanoja. Yksi nuorista puolestaan koki tunnistavana myös omat tunteensa nykyään huomattavasti selkeämmin. Hevosen kanssa työskentely mahdollistaa sen, että tunteita voidaan aluksi opetella tunnistamaan ja nimeämään itsensä ulkopuolella, ja myöhemmin opetella niiden havaitsemista itsessään. Hevosten keskinäistä kommunikointia seuraamalla voi oppia ymmärtämään, mikä vaikuttaa erilaisten tunnetilojen syntyyn, miten ne näkyvät käyttäytymisessä ja miten tunnetilat muuttuvat erilaisissa tilanteissa. (Palola 2011, 379.)

Se herättää just sitä rentoutumista aika paljon. Ja ihan sama käytännössä kuinka paha päivä on, niin aika usein mä lähden täältä nauraen pois. Ja vaikka oltais käsitelty vaikeita asioita ja olisin itkeny siinä hetken, niin kyl mä lähden helpottunein ja onnellisin fiiliksin pois tallista. (Nuori A.)

Haastatteluaineiston mukaan jokainen nuori tunnisti tunnetaitojen harjoittelun liittyvän osana jokaiseen toimintakertaan. Nuorten vastauksissa yhtenevää on myös se, että jokainen kertoi hevostoiminnan vaikuttavan aina positiivisesti heidän tunnetilaansa. Nuoret kuvasivat, että tallilta lähtee lähes aina paremmalla mielellä pois. Merkittävänä huomiona kaikki nuoret kokivat, että tallilla he pystyvät näyttämään sellaisiakin tunteita, mitä muussa ympäristössä he peittelevät.

Hevoset ovat erityisen taitavia opettamaan epäonnistumisen sietokykyä. Aina, kun ollaan tekemisissä elävän olennon kanssa, asiat eivät välttämättä mene suunnitelman mukaisesti. Harjoituksen onnistumiseen vaikuttaa sekä ihmisen, että hevosen

panos ja sujuva yhteistyö edellyttää molemminpuolista ymmärrystä. Esimerkiksi ratsastaminen on monen muun urheilulajin tapaan sellaista, ettei siinä voi ikinä tulla täysin valmiiksi ja aina löytyy kehitettävää.

”Lähdin silloin alkuun tosi usein tallilta vihaisena tai surullisena pois ja haukuin itteni ihan maahan, koska mä en osannu ratsastaa. Mä en osannut ottaa kritiikkiä vastaan.” (Nuori A.)

Pitkäjänteinen työ hevosen kanssa auttaa pääsemään yli huonoistakin hetkistä ja sitä vastoin onnistumiset tuovat iloa. Haastatteluaineiston mukaan haastateltavista kaksi kokee pystyvänsä ottamaan nykyään paremmin vastaan rakentavaa palautetta. Kaikki haastateltavat kertoivat kokevansa, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta on vahvistanut lisäksi heidän itsetuntoaan. Itsetunnon paraneminen saattaa olla yhteydessä siihen, että nuoret kokevat kestävän vastoinkäymisiä yhä paremmin.

Tutkimusaineisto siis osoittaa, että hevonen mahdollistaa nuorelle tunteiden tunnistamisen ja sanoittamisen itsensä ulkopuolella. Nuoret saavat hevoselta lisäksi sellaista lohdutusta ja hellyyttä, mitä eivät toiselta ihmiseltä saa tai koe miellyttäväksi saada. Tutkimuksen aineisto ei kuitenkaan ole riittävä antamaan yksityiskohtaisempaa tulosta hevosen merkityksestä tunnetaitojen eri osa-alueiden kehittymiseen.

7.2.3 Ohjaajan ja hevosen merkitys

Kolmantena teema jokaisen nuoren haastatteluaineistosta nousi esiin ohjaajan ja hevosen merkitys nuorelle. Ammattitaitoinen ohjaaja sekä työpariksi soveltuva hevonen ovatkin perusedellytys sosiaalipedagogisen hevostoiminnan toteutuksessa ja tästä syystä voidaan pitää tarpeellisena nostaa esiin nuorten ajatuksia näistäkin aiheista.

” [Ohjaajan nimi] ohjaus perustuu enemmän henkiseen tasoon, kun et se vaan sanois että tee tää ja tää. Se tuntee kaikki asiakkaat tosi hyvin.” (Nuori C.)

”Ohjaaja kunnioittaa hevosen ja ratsastajan mielipidettä, et jos joku ei tunnu oikeesti hyvältä, niin mietitään uudestaan, et mitä tehdään.” (Nuori A)

Nuoret kuvasivat vastauksissaan ohjaajaa määrätietoiseksi ja vaativaksi, mutta kuitenkin erittäin ymmärtäväiseksi. Ohjaajan sanottiin toimivan joustavasti tilanteen mukaan siten, että hän kunnioittaa aina sekä nuoren, että hevosen mielipidettä. Kaksi nuorista kuvasi ohjaajan osaavan vaatia juuri sopivan verran kuitenkin pakottamatta. Jokainen haastateltava piti ohjaajaa hyvin tärkeänä aikuisena, jolle pystyy puhumaan vaikeistakin asioista.

Havainnot osoittavat, että ohjaajan auktoriteetin huomaa ja se on tärkeä asia esimerkiksi turvallisuuden kannalta. Hevoset ovat vahvoja eläimiä ja niiden hyvinvointi on ohjaajan vastuulla, joten on tärkeää, että tietyissä asioissa nuoret toimivat juuri ohjeiden mukaan. Mahdollisten vaaratilanteiden määrä kasvaisi heti, jos asiakkaat saisivat puuhastella hevosten kanssa oman mielensä mukaan. Haastattelu- ja havainnointiaineiston perusteella ohjaajan auktoriteetti perustuu kuitenkin kunnioitukseen ja ohjaajan ammattitaitoon, nuoret eivät tuoneet ilmi millään tapaa, että esimerkiksi pelkäisivät ohjaajaa.

Havainnot osoittavat, että ohjaajan asema näkyy välillä epävarmuutena tilanteissa, joissa nuoren pitäisi esittää havaintoja hevosesta. Ohjaaja on tilanteissa kannustava ja positiivinen, mutta epävarmuuden taustalla saattaa olla esimerkiksi nuoren oma pelko siitä, että vastaus onkin ”väärä”. Kysymyksiin ei kuitenkaan ole olemassa oikeaa tai väärää vastausta, jos ohjaaja pyytää kuvailemaan, mitä nuori itse tilanteessa ajattelee. Eräs nuorista totesikin viimeisen toimintakerran ratsastuksessa suoraan ohjaajalle, että ”jos sä kysyt noin, alan epäilemään”. Tilanteessa nuoren piti sanoa, kun hevonen kävelee hyvää käyntiä ja ohjaaja kysyi, ”onko tullut vielä yhtään hyvää käyntiä?”. Joskus siis kysymyksen asettelukin vaikuttaa siihen, miten nuori tilanteen kokee.

Hevoset on just sillee auttanu, et kun mä tulin tänne tallille niin mähän en puhunu kenellekään mitään (Nuori A).

Tässä lauseessa tiivistyy hyvin hevosen merkitys sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa. Joskus lapsi tai nuori voi olla niin traumatisoitunut, että aikuisiin luottaminen tuntuu mahdottomalta. Näissä tapauksissa luottamusta lähdetään rakentamaan ensin nuoren ja hevosen välille, nuori saa tutustua rauhassa hevoseen. Hevonen on turvallinen kohde rakentaa luottamusta, sillä hevoseen ei liity petetyksi tulemisen tunteita. Hevonen on reaktioissaan rehellinen ja mahdollistaa kokemuksen hellyyden antamisesta ja saamisesta. Toisaalta hevonen läsnäolollaan vaikuttaa myös ohjaajan läsnäoloon. Havaintojen mukaan ohjaaja saattaa helliä hevosta tai ”lässyttää” suloiselle hevoselle yhdessä nuoren kanssa, mikä lisää ohjaajan inhimillisyyttä. Tilanne antaa siis täysin erilaiset lähtökohdat luottamuksen ja keskustelun syntymiselle verrattuna esimerkiksi toimistuhuoneessa syntyvälle keskustelulle.

Toiskassa jokainen nuori valitsee laumasta itse hevosen tai ponin, jonka kanssa työskentelyä toteutetaan. Kun nuoren ja hevosen välille muodostuu suhde, tekeminen muuttuu merkitykselliseksi. Eräs nuorista vastaakin, että itselle läheisen hevosen kanssa työskentely tuntuu todella tärkeältä. Toinen nuorista kuvasi hevosen olevan merkittävässä roolissa erityisesti niinä päivinä, kun oma olotila ei ole parhaimmillaan ja haluaisi jäädä vain sängyn pohjalle makaamaan. Nuori kertoi, että näissä tilanteissa hän saa aikuisen tuella itsensä motivoitua tallille, kun tietää, että tallissa hevonen odottaa hoitamista. Hevonen opettaa näin ollen vastuuta ja toisaalta toimii myös motivaatiotekijänä siihen, että nuori osallistuu toimintaan.

Yksi haastateltava pohti, että hänelle hevosissa merkityksellisintä on se, kun hevoset arvostavat nuorta, eivätkä arvostele. Hän kokee voivansa olla oma itsensä hevosten seurassa. Nuorelle, joka on kokenut esimerkiksi turvattomuutta kotiololoissa tai kiusaamista ikätovereiden seurassa, tämä tunnekokemus voi olla erityisen merkityksellinen. Kaksi vastaajista kertoi myös viettävänsä aikuisen luvalla välillä aikaa kahdestaan lempihevosen seurassa. Nuoret kertoivat, että hevoselle voi puhua mieltä painavista asioista silloinkin, kun ei ole vielä valmis jakamaan niitä ohjaajien kanssa.

Havaintojen perusteella sosiaalipedagoginen hevostoiminta on saatu Toiskassa hienosti sisällytettyä ohjelmaan, ja tukemaan nuorten päivittäistä arkea. Toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista, mutta nuoret kokevat toiminnan silti mielekkäänä

ja ovat sitoutuneita. Yksi nuorista toikin ilmi haastattelussa, että hän ei pidä termistä ”hevostoiminta”, sillä ohjaajan ja hevosen kanssa työskentely on hänelle tavallista arkea ja ratsastus tuntuu enemmän harrastukselta. Hevosten parissa nuoret oppivat vastuunottoa ja aineiston perusteella ilmenikin, että kokemuksen ja vastuunottokyvyn karttuessa nuoret saavat toimia myös itsenäisesti tutun hevosen kanssa.

8 Pohdinta

8.1 Johtopäätökset tuloksista

Opinnäytetyön tuloksissa voi huomata nuorten olevan monessa asiassa yhtä mieltä, vaikka haastattelut suoritettiin yksilöhaastatteluna eli toisten nuorten mielipiteet eivät vaikuttaneet vastauksiin. Tulosten mukaan nuoret suhtautuvat myönteisesti sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Tämä oli oletettavissakin, sillä kaikilla kolmella nuorella oli harrastustaustaa hevosten parissa jo ennen sosiaalipedagogisen hevostoiminnan alkamista. Nuoret olivat yhtä mieltä muun muassa siitä, että talliympäristö on turvallinen paikka ja siellä nuoret ovat saaneet itsevarmuutta sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden ihmisten kanssa. Toiskan tallilla käy paljon ihmisiä ja näin ollen sinne on muodostunut oma yhteisönsä. Sosiaalipedagogiikan yksi peruselementti on yhteisöllisyys, joten tämä talliyhteisö on suuri etu verrattuna pienempiin kotitalleihin, joissa asiakkaan lisäksi paikalla saattaa olla vain ohjaaja sekä hevonen.

Tulokset osoittavat, että nuoret kokevat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan auttaneen myös tunnetaitoihin. Nuoret tunnistavat tunnetaitojen harjoittelun kuuluvan osana jokaista hevostoimintakertaa ja kehitystä on tapahtunut ainakin hevosen tunnetilan havainnoimisessa ja sanoittamisessa. Yksi vastanneista koki kehittyneensä paljon omien tunteiden tunnistamisessa, säätelyssä ja sanoittamisessa. Kaksi nuorista kuitenkin koki haastattelun perusteella, etteivät kykene vielä sanoittamaan omia tunteitaan yhtä hyvin. Heidän vastauksensa olivat melko suppeita tunnetaitoihin liittyvissä kysymyksissä, mikä voi johtua osaltaan siitä, että tunnetaitojen opettelu on vielä vaiheessa. Aineisto vastaa osittain kolmanteen tutkimuskysymykseen eli mikä

merkitys sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on nuorten tunnetaidoille. Tarkemman ja monipuolisemman aineiston saamiseksi haastateltavia olisi tarvinnut enemmän tai tutkimus olisi voinut keskittyä pelkästään tähän kysymykseen, jolloin kaikki kolme haastattelukertaa olisi voinut liittyä tunnetaitoihin.

Kaksi nuorta toi lisäksi haastattelussa esiin, että hevoset ovat opettaneet sietämään paremmin epäonnistumisen tunnetta sekä kykyä vastaanottaa kritiikkiä. Ihminen voi kehittää tunnetaitojaan läpi elämän ja näiden nuorten vastaukset vahvistavat sen, että hevonen on vaikuttava opettaja tunnetaidoissa.

Opinnäytetyön tutkimuksen yksi tavoite oli tuoda nuorten ajatuksia ja näkökulmia esiin. Tässä tutkimuksessa tavoitteen toteutumisen mahdollisti käytetyt tutkimusmenetelmät. Erityisesti teemahaastattelu antoi nuorelle tilaa sanoa ääneen niitakin ajatuksia, mitä haastattelija ei suoraan kysynyt. Tutkimuksen aiheen valintaan vaikutti osaltaan toimeksiantajan toive saada tutkimustulosta toiminnan merkityksestä nuorten näkökulmasta. Tämä opinnäytetyö toimii näin ollen myös heille näyttönä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkittävästä ja tuloksia voidaan pitää luotettavimpina, kun tutkimuksen on toteuttanut ulkopuolinen henkilö. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista, mutta lisäksi toimintaa tulee arvioida säännöllisesti. Ohjaajat voivat peilata kenties omia havaintojaan tämän tutkimuksen tuloksiin.

Tärkeä tuloksiin vaikuttava huomio on se, että jokaisella tutkimukseen osallistuneella nuorella on takana useampi vuosi Toiskan sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Pitkän työskentelyjakson ansiosta nuori on oppinut vähitellen luottamaan ohjaajaan sekä luomaan syvän ystävyyssuhteen hevoseen, jonka kanssa työskennellään. Yksi nuorista kertoi haastattelussa kokevansa, että Toiskan sosiaalipedagoginen hevostoiminta on tuonut hänelle kaikista eniten apua, eikä hän ole saanut samaa hyötyä terapialla. Myös toinen nuori esitti viimeisellä haastattelukerralla toiveen, että saisi jatkaa vielä mahdollisimman pitkään sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Näissä vastauksissa tiivistyy hyvin haastateltavien nuorten kokemukset sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkityksestä heille itselleen. Kuntoutumisen ja kehittymisen kannalta

tärkeää, että ihminen on motivoitunut tekemiseen. Näille nuorille sisäisenä motivaationa toimintaa kohtaan toimii se, että he pääsevät työskentelemään hevosen kanssa.

Tutkimuskysymyksiin vastaamisen lisäksi aineisto osoitti, että ohjaajan ja hevosen vaikutusta toiminnalle ja nuorten kokemuksiin ei voinut sivuuttaa. Ohjaaja oli nuorille tuttu jo useamman vuoden ajalta, joten ohjaajasta on tullut haastatteluaineiston mukaan jokaiselle nuorelle yksi luotettava aikuinen, joka on auttanut monissa tilanteissa eteenpäin. Ohjaajaa kuvattiin myös määrätietoiseksi ja hänellä on kyky haastaa sopivissa määrin nuoria pois omalta mukavuusalueelta, mikä puolestaan mahdollistaa kehityksen syntymisen.

Opinnäytetyön aihevalinta oli mielekäs ja osaamista syventävä, mikä motivoi tutkimuksen teossa. Opinnäytetyön tekijä on päässyt tutustumaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käytäntöihin jo ennen työn aloittamista, mutta sosiaalipedagogiikan teoriaan syventyminen on tapahtunut vasta tätä opinnäytetyötä tehdessä. Haasteena tuntui ajoittain olevan itsenäisen työskentelyn rajoitukset. Esimerkiksi havainnointi olisi voinut olla sujuvampaa tutkijaparin kanssa, jolloin toinen opinnäytetyön tekijöistä voisi keskittyä täysin tilanteet havainnoimiseen ja toinen kirjata muistiinpanoja ylös. Itsenäisen työskentelyn rajoitukset huomioitiin kuitenkin tutkimukseen osallistuneiden määrässä, jolloin työmäärä ei ole tuntunut missään vaiheessa liian suurelta yksin tehtäväksi.

Tutkimusprosessista ja tutkimuksen tuloksista keskustellaan opinnäytetyön valmistuttua vielä toimeksiantajan kanssa erikseen sovitulla tavalla. Tutkimukseen osallistuvat nuoret saavat myös halutessaan kuulla tutkimuksen tuloksista ja opinnäytetyön tekijä kuulee mielellään palautetta toimeksiantajalta ja tutkimukseen osallistuneilta nuorilta tutkimuksen toteutuksesta sekä tuloksista.

8.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Eettisesti kestävä ja luotettava tutkimus luovat laadukkaan tutkimuksen, laadullinen tutkimus ei siis automaattisesti ole laadukas. Tutkimuksen eettisen perustan voidaan

yleisesti ottaen sanoa perustustuvan ihmisoikeuksiin. Tutkittavalle on kerrottava tutkimuksen tavoitteet sekä menetelmät ja tutkimus tulee toteuttaa ainoastaan tutkitavan vapaaehtoisella suostumuksella. Suostumukseen liittyy myös tutkitavan oikeus kieltäytyä vastaamasta tai keskeyttää tutkimus milloin tahansa. Tutkijan on asetettava koko tutkimuksen ajan tutkitavan hyvinvointi kaiken edelle. Lisäksi tutkimustietojen luotettavuudesta sekä tutkitavan henkilöllisyyden salassapidosta on pidettävä huolta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 111, 116.)

Tutkimuksen eettisyys on huomioitu siten, että tutkimukseen osallistuvilla nuorilla on kerrottu tutkimuksen tarkoitus ja tavoite ennen tutkimustyön aloittamista sekä painotettu, että heidän henkilöllisyytensä ei tule ilmi julkaistavassa työssä. Nuoret ovat osallistuneet vapaaehtoisesti tutkimukseen ja opinnäytetyön tekijä on muistuttanut jokaisella haastattelukerralla, että kysymyksiin vastaaminen on vapaaehtoista ja nuori voi kieltäytyä vastaamasta, mikäli hänestä siltä tuntuu. Lisäksi toiminnan havainnointi suoritettiin aina nuoren suostumuksella.

Grönforsin (2011) mukaan havainnointitutkimuksessa tutkijan läsnäololla on sitä enemmän vaikutusta, mitä intiimimmäksi tutkittava tilanteen kokee. Tutkija saattaa kohdata eettisiä ongelmia liittyen luottamukseen, sillä tutkittava voi tuoda esiin arkaluontoisiakin asioita elämästään luottaessaan tutkijaan. (Grönfors 2011, 51.) Tutkimukseen osallistuneiden henkilöllisyyden salaamisesta on pidetty huolta koko tutkimuksen ajan, eikä nuorista ole kerrottu tarkoituksellisesti liian yksityiskohtaisia tietoja. Haastattelun äänitteet tuhottiin heti litteroinnin jälkeen ja litteroidussa tekstissä ei mainita tunnistetietoja, kuten esimerkiksi nimiä. Litteroitu teksti sekä havainnointien muistiinpanot tuhotaan tämän tutkimuksen valmistuttua.

Eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta tärkeänä voi pitää sitä, että opinnäytetyön tekijä on aikaisemman työharjoittelujakson vuoksi nuorille ennestään tuttu. Nuoria ei laiteta tilanteeseen, jossa heitä tulisi tarkkailemaan ja haastattelemaan vieras aikuinen. Toisaalta harjoittelujaksosta on ehtinyt kulumaan puoli vuotta tutkimuksen alkaessa, joten opinnäytetyön tekijä ei tarkastele aihetta liian läheltä. Tutki-

muksen objektiivisuutta lisää siis se, että opinnäytetyön tekijä ei ole tarkemmin tietoinen nuorten elämäntilanteesta ja näin ollen opinnäytetyön tekijä ei pysty tekemään omia johtopäätöksiä nuorten käyttäytymisen syistä.

Eryteisesti haastattelutilanteessa aito läsnäolo ja sensitiivisyys on tärkeää, sillä haastattelussa nuoret pohtivat kysymyksiä oman elämänsä ja kokemustensa näkökulmasta. Toisaalta teemahaastattelu antaa nuorelle tilaa vastata kysymyksiin siten, mikä hänelle tuntuu hyvältä. Liian tarkat ja yksityiskohtaiset suorat kysymykset voisivat ajaa nuoren epämukavaan tilanteeseen, mikä puolestaan ei edistä eettisyyttä.

Luotettavuuden näkökulmasta on syytä huomioida, kuinka aidosti nuori pystyy tutkimushetkellä toimimaan. Tulosten luotettavuuteen vaikuttaa lisäksi se, miten objektiivisesti tutkija pystyy kuulemaan ja ymmärtämään tutkittavia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 119). Opinnäytetyön tekijän omat ennakkoluulot on hyvä tiedostaa ja miettiä, onko niillä vaikutusta aineiston analysointiin. Analyysivaiheessa on tarkasteltava, mitä tutkittava on todella sanonut, eikä luottaa pelkkiin muistikuviiin haastatteluhetkestä. Tähän on apuna huolelliset muistiinpanot havainnoista sekä haastatteluiden litterointi tekstimuotoiseksi. Lähdeteoksissa pyritään pääsemään aina alkuperäisen lähteen äärelle ja huolehditaan asianmukaisista lähdemerkinnöistä. Hyödynnetään myös useita eri lähteitä, jolloin tieto ei pohjaudu ainoastaan yhteen teokseen.

Nuorten myönteinen suhtautuminen toimintaa kohtaan näkyy vastausten yhtenevyytenä ja onkin syytä pohtia, miten tämä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. Määrällinen tutkimusmenetelmä voisi mahdollistaa suuremman kohdejoukon tarkastelun ja näin tuloksissa voisi olla enemmän eroavaisuuksia. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuitenkin saada mahdollisimman luotettava ja syvällinen tulos juuri toimeksiantajan tuottamasta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Tämän tutkimuksen tulokset siis osoittavat, miten tärkeää hevostoiminta on juuri näille nuorille ja miten paljon kehitystä voidaan saavuttaa usealla eri osa-alueella, jos nuori on motivoitunut toimimaan hevosten kanssa.

Tutkimustyö toteutui suunnitellun aikataulun puitteissa ja tutkimuspäivät menivät sujuvasti, vaikka opinnäytetyön tekijällä ei ollut entuudestaan kokemusta tutkimuksen tekemisestä. Tutkimusmenetelmät osoittautuivat tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden kannalta sopiviksi ja toimiviksi. Toiminnan havainnointi ja huolelliset muistiinpanot mahdollistivat opinnäytetyön tekijän pääsyn aitoon toimintaympäristöön, ja toiminnan havainnointi tuki hyvin haastattelutilannetta sekä haastattelun tuloksia. Sosiaalipedagogiikan peruselementeistä yksi on toiminnallisuus, joten tutkimustulos saattaisi olla paljon suppeampi ilman varsinaisen toiminnan havainnointia.

Haasteellisin osuus tutkimustyössä oli haastattelu, johtuen opinnäytetyön tekijän kokemattomuudesta. Huolellinen valmistautuminen ja selkeä kysymysrunko olivat tärkeä apu haastattelun laadukkuutta ajatellen. Haastattelun yhteydessä syntyvässä keskustelussa oli muistettava aina avoimet kysymykset ja välttää sitä, että opinnäytetyön tekijän kommentit ja tai kysymysten muotoilu johdattelisivat haastateltavaa tiettyyn vastaukseen. Toisaalta avoin keskustelu mahdollisti sen, että opinnäytetyön tekijä pystyi avaamaan nuorelle kaikki haastattelussa ilmenneet käsitteet. Vastausten luotettavuuden kannalta on tärkeää, että nuori on ymmärtänyt kysymykset oikein.

Opinnäytetyön tekijän omat alkuoletukset tutkimustulosten myönteisyydestä toteutuivat osittain ja nuorten antamat perustelut vastauksille toivat tuloksiin lisää tarkkuutta. Esimerkkinä nuorten kokemukset tunnetaitojen kehittymisestä, kun kaksi vastanneista koki tunnistavansa omia tunteitaan nykyään paremmin ja yksi vastanneista puolestaan osasi tunnistaa ja sanottaa hevosen tunnetiloja, mutta omien tunteiden sanoittaminen on vielä haastavaa. Aineistossa yllättävää oli hyvän ja ammattitaitoisen ohjaajan merkitys, mikä jälkikäteen ajateltuna on täysin loogista. Tutkimuksen alkuvaiheessa opinnäytetyön tekijä ei osannut aavistaa, että nuoret tuovat itse vastauksissaan esiin ohjaajan merkityksen usean eri kysymyksen kohdalla. Osa nuorista myös koki, että he ovat saaneet eniten apua ja tukea elämässään kyseiseltä ohjaajalta.

8.3 Tarpeet jatkotutkimuksille

Tämä opinnäytetyö osoittaa, mikä merkitys sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla ja sen jatkumisella on tutkimukseen osallistuneille nuorille. Tuloksia voidaan varmasti hieman yleistäen soveltaa myös muihin nuoriin, joilla on mielenkiintoa hevosta kohtaan. Olisikin mielenkiintoista tutkia sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutusta sellaisen asiakasryhmän parissa, jotka eivät ole aikaisemmin olleet tekemisissä hevosten kanssa tai eivät ole esimerkiksi kokeneet hevosharrastusta mielekkääksi.

Kuten monissa muissakin saman aiheen tutkimuksissa, myös tässä tutkittavat ovat tyttöjä. Tässä opinnäytetyössä asiaan vaikuttaa olennaisesti se, että kaikki Toiskassa asuvat nuoret ovat tyttöjä. Poikia ja miehiä osallistuu vähemmän sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan ja tämä näkyy myös tutkimustuloksissa. Olisikin syytä miettiä, miten toimintaa saisi kohdennettua enemmän heille.

Opinnäytetyötasolla sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksia on tutkittu lasten ja nuorten kuntoutuksen näkökulmasta. Mielenkiintoinen jatkotutkimus olisi palata näihin tutkimuksiin vuosien kuluttua ja esimerkiksi tämän opinnäytetyön tapauksessa selvittää, miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta on vaikuttanut nuorten aikuistumiseen ja itsenäistymiseen. Loppuuko tallilla käyminen sosiaalipedagogisen hevostoiminnan päättyessä vai jatkuuko hevosharrastus aikuisenakin? Mielenkiintoista olisi saada myös haastatteluaineistoa aikuisilta, jotka ovat lapsena tai nuorena käyneet sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa. Mitä ajatuksia heillä on vuosien jälkeen toiminnasta ja millaista apua tai tukea he kokevat saaneen toiminnasta?

Lähteet

Bachi, K., Terkel, J. & Teichman, M. 2011. Equine-facilitated psychotherapy for atrisk adolescents: The influence on self-image, self-control and trust. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*. Viitattu 7.9.2020. https://www.researchgate.net/profile/Meir_Teichman/publication/51493284_Equine-facilitated_psychotherapy_for_at-risk_adolescents_The_influence_on_self-image_self-control_and_trust/links/0f317537c3b9874d5b000000/Equine-facilitated-psychotherapy-for-at-risk-adolescents-The-influence-on-self-image-self-control-and-trust.pdf

Eläinavusteiset menetelmät. N.d. Green Care Finland -sivusto. Viitattu 1.10.2020. <https://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/elainavusteiset-menetelmat/>

Grimm, E. 2015. Non-Traditional Therapeutic Interventions for At-Risk Youth & Students with Complex Support Needs: Equine Therapy. Doctoral dissertation, Duquesne University. Viitattu 7.9.2020. <https://dsc.duq.edu/etd/605>

Grönfors, M. 2011. Laadullisen tutkimuksen kenttätyömenetelmät. Viitattu 16.4.2020. http://vilkka.fi/books/Laadullisen_tutkimuksen.pdf

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 20.4.2020. <https://www.el-library.com/jamk/9789524958868>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 15.–17. p. Porvoo: Bookwell.

Hämäläinen, J. & Koistinen, K. 2019. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tausta ja synty. Julkaisussa Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – Sosiaalista kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Toim. Lipponen, M. & Vehmasto, E. Helsinki: LUKE, 6–11. Viitattu 5.4.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-864-7>

Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.

Kiviniemi, K. 2018. Laadullinen tutkimus prosessina. Julkaisussa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Toim. Valli, R. Keuruu: Otavan Kirjapaino, 77. 5. painos.

Kurki, L. 2006. Kansalainen persoonana yhteisössään. Julkaisussa Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen. Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Toim. Kurki, L. & Nivala, E. Tampere: Tampereen Yliopistopaino, 115–192. Viitattu 12.4.2020. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/65787>

- Lipponen, M. 2019. Sosiaalipedagoginen hevostoimintaohjaaja luo hevostoiminnan käytännöt. Julkaisussa Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – Sosiaalista kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Toim. Lipponen, M. & Vehmasto, E. Helsinki: LUKE, 31–40. Viitattu 5.4.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-864-7>
- Mickelsson, R. 2019a. Harnessing horses in social pedagogy: Equine-assisted social education in a school context. *International Journal of Social Pedagogy*, 8, 1, 4. Viitattu 7.11.2020. <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10077748/1/IJSP-8-4.pdf>
- Mickelsson, R. 2019b. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta oppimisen ja hyvinvoinnin tukena. Julkaisussa Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – Sosiaalista kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Toim. Lipponen, M. & Vehmasto, E. Helsinki: LUKE, 61–66. Viitattu 6.4.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-864-7>
- Mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta? N.d. Sosiaalipedagoginen hevostoimintary- sivusto. Viitattu 6.4.2020. <https://www.hevostoiminta.net/seura/>
- Nikanne, J. 2011. Psykiatrisen ratsastusterapian mahdollisuudet tunnevuorovaikutustaitojen vahvistamisessa. Teoksessa Ratsastusterapia. Toim. Mattila-Rautiainen, S. Juva: PS-kustannus, 191–207.
- Nivala, E. & Ryyänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Gaudeamus. Viitattu 4.4.2020. <https://elibrary.com/hamk/9789523455672>
- Okulov, S. 2019. Teorialle rakentuva ammatillisuus sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa. Julkaisussa Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – Sosiaalista kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Toim. Lipponen, M. & Vehmasto, E. Helsinki: LUKE, 18–23. Viitattu 5.4.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-864-7>
- Palola, L. 2011. Lastensuojelun asiakas ratsastusterapiassa. Teoksessa Ratsastusterapia. Toim. Mattila-Rautiainen, S. Juva: PS-kustannus, 373–390.
- Peltomäki, P. 2019. Hevosista hyvinvointia – Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisijänä ja osallisuuden vahvistajana. Julkaisussa Kohti luonnollista hyvinvointia. Toim. Ylilaurila, M. & Yli-Viikari, A. Levón-instituutin julkaisuja, 135–144. Viitattu 12.4.2020. <https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/8172>
- Perhekoti Toiska. 2020. Toiska. Sijais- ja jälkihuolto. Viitattu: 2.9.2020. <https://www.toiska.net/>
- Raivio, H. 2018. Sosiaalinen kuntoutus voimavaraistamisena - toivon ja muutoksen näkökulma. Teoksessa Sosiaalisen kuntoutuksen näkökulmia ja mahdollisuuksia. Toim. Kostilainen, H. & Nieminen, A. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. Diak työelämä 13. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 97–117. Viitattu 16.9.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/141721/Diak_Ty-oelama_13_verkko.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Rönkkö, M. 2017. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lastensuojelun avohuollon tukitoimena. ”Nelijalkainen kuntouttaja nostaa arjen helmet esiin”. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Yhteiskuntatieteiden laitos. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 18.4.2020. https://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20170910/urn_nbn_fi_uef-20170910.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 17.4.2020. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>

Swindell, M. 2010. Equine Therapy and Social Work: A Winning Combination. The new social worker. The social work career magazine. Viitattu 7.11.2020. https://www.socialworker.com/feature-articles/practice/Equine_Therapy_and_Social_Work:_A_Winning_Combination/

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi. Viitattu 20.4.2020. <https://www.ellibslibrary.com/jamk/9789520400118>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tunnetaidot. N.d. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö -sivusto. Terveystieto. Mielen-terveys. Viitattu 16.9.2020. <https://www.yths.fi/terveystieto/mielen-terveys/tunnetaidot/>

Tunnetaitojen perusteet. N.d. Suomen mielen-terveys ry -sivusto. Mielen-terveys. Viitattu 16.9.2020. <https://mieli.fi/fi/mielen-terveys/itsetuntemus/tunnetaidot/tunnetaitojen-perusteet>

Yli-Viikari, A. 2014. Green Care -toiminnan hyvinvointivaikutukset. Julkaisussa Luon- nosta hoivaa ja voimaa: Miten arvioida Green Care -toiminnan vaikuttavuutta. Toim. Soini. Jokioinen: MTT, 50–97. Viitattu 17.10.2020. <https://ju-kuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/482135/mttkasvu21.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Liitteet

Liite 1. Teemahaastattelun kysymysrunko

1. Haastattelu: Aloitus

1. Miten pitkään olet osallistunut sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan?
2. Olivatko hevoset tai ratsastaminen sinulle tuttua ennen hevostoiminnan alkamista? Jos on, niin millä tavalla?
3. Millaista ohjaus mielestäsi on? Saatko tarpeeksi apua ja neuvoja?
4. Millaiseksi koet olosi hevostoiminnan aikana?
5. Miten koit tämän päivän hevostoiminnan/mitä jäi mieleesi?
6. Mikä on mielestäsi parasta hevostoiminnassa? Mikä haastavinta? Mistä et tykkää?

2. Haastattelu: Sosiaaliset taidot

1. Miten koit tämän päivän hevostoiminnan/mitä jäi mieleesi?
2. Kuvaa, millaiseksi koet yleensä sosiaaliset tilanteet? Esimerkiksi koulussa, kotona, tallilla tms.?
3. Onko hevostoiminta auttanut sinua kehittämään sosiaalisia taitojasi? Millä tavoin / miksi ei?
4. Millaiset harjoitukset tai hetket hevostoiminnassa ovat vaikuttaneen sosiaalisiin taitoihisi?
5. Millainen vaikutus hevosella on sosiaalisissa tilanteissa? Ovatko hevoset opettaneet jotakin sosiaalista taidoista?
6. Koetko, että hevostoiminnalla on ollut vaikutusta itseluottamukseesi? Miksi / millä tavoin?
7. Osallistutko ryhmätoimintaan tallilla tai muussa ympäristössä? Millaiseen / miksi tai miksi et?
8. Millaiseksi koet ryhmätoiminnan tallilla tai muussa ympäristössä?
9. Pystytkö ilmaisemaan oman mielipiteesi sosiaalisissa tilanteissa?

3. Haastattelu: Tunnetaidot

1. Miten koit tämän päivän hevostoiminnan/mitä jäi mieleesi?
2. Vaikuttiko hevostoiminta tänään mielialaasi, miten?
3. Aistiiko hevonen tunnetilasi? Koetko, että sillä on vaikutusta työskentelyyn?
4. Millä mielin osallistut yleensä hevostoimintaan?
5. Millaisia tunteita hevostoiminta sinussa herättää?
6. Onko hevostoiminta auttanut sinua tunteiden tunnistamisessa? Miten/miksi ei?
7. Onko hevostoiminta auttanut sinua tunteiden ilmaisemisessa? Miten/miksi ei?
8. Kerro, millainen vaikutus hevosella on tunteiden näyttämässä tai tunteista puhumisessa.
9. Kuvaile, millaisia tunnetaitoharjoituksia olette tehneet hevostoimissa.
10. Kerro, miten tunneyöskentely hevostoiminnassa vaikuttaa tallin ulkopuolella.